

„Fontos élmény Hallgatóné Hajnal Judit életében az anyaság is, amelyet véleménye szerint legcsodálatosabban *Ratkó József Zsoltár* című verse emel égi magasságba.”
Három százból font teljesség ► 6. oldal

„Megfigyelhető, hogy minél több éve konfirmált testvérekről van szó, annál többet jelent számukra e jubileum, s ez az oltárhoz járulók számában is megmutatkozik.”
Vonzó Deák téri hagyomány ► 10. oldal

„Jézus végigkísérte a tanítványokat az úton; az egyháznak is ez a feladata. De akkor miért nincs kiírva a templomkapukra a lelkigondozói lehetősége ideje és helye?...”
Fókuszban a lelkigondozás ► 13. oldal

Ige, szentségek – és az ének ► 2. oldal
Lelkészavatás Kemeneshőgyészen ► 3. oldal
Amerikai kapcsolat ► 4. oldal
Értelmiségi szerepértelmezés és helykeresés ► 7. oldal
Miért jó evangélikusnak lenni? ► 11. oldal
Biográfia Ihász Lajos kerületi felügyelőről ► 13. oldal

A roma kultúra április 8-i világnapján a tiszalöki, három nappal később pedig a baracscai börtön (képünkön) volt színhelye ökumenikus együttlétnek. E két imádságos nap felidézésével a hazánkban is április 21. és 28. között tartandó börtönmisziós imahétre kívánjuk ráirányítani olvasóink figyelmét lapunk 8–9. oldalán.

FOTO: GESHER-HID

Kérdések az élet végén

■ BÉRES TAMÁS

„Ha nem hiszed el, hogy az életed ajándék, / Nézd meg jobban, hogy élnek anyádék!” – énekl a magyar rockéletben VSOP-nak (*very special old product*, „nagyon különleges öreg termék”) számító *Tanksapda* zenekar.

A szöveg második fele eddig is elég feladatot adott gyerekeknek, szülőknek egyaránt. Hallatán az utódok eldönthették, hogy szülei élete jó vagy rossz példaként fészkelte-e be magát eddig emlékeikbe, a szülők pedig találgathattak, hogy ami életükből gyerekeik számára is megmutatkozik, az felkiáltójelhez vagy kérdőjelhez hasonlít-e jobban.

Az énekszöveg első sora viszont egyértelműen és nagy erővel hívta fel minden hallgatója figyelmét, hogy az élet több annál az unalom- és csőd-tömegnél, amennyi belőle a hétköznapok terepszínű rétegei alól legtöbbször kilátszik. Az idézett sor ennyiben méltó társa lett a világirodalom jeles költeményeinek, amelyek az élet értékére, szépségére, transzcendens eredetére és a vele járó feladatokra hívják fel a figyelmet.

Vannak azonban olyan esetek, amikor ennél több, részletesebb, pontosabb ismeretre van szükség a helyes gondolatok és a nyomokban járó megfelelő cselekvés megtalálásához. Különösen igaz ez az élet kezdetének és végének kérdéseire a technikai civilizáció mai szintjén, ahol az emberi sejtek felhasználásával képesek vagyunk egészséges emberi életet elindítani az anya testén kívül is. És képesek vagyunk arra is, hogy kitoljuk vagy lerövidítsük mások vagy önmagunk életét különféle berendezések és vegyszerek segítségével.

Messze mögöttünk vannak már azok az idők, amelyekben az élet természetes folyamatára bízhattuk a születés és halál legnehezebb döntéseit. Az emberi lehetőségek és Isten akarata között húzóó, korábban keskeny határvonal mára tekintélyes határsávva szélesedett, amelyen tereptárgyakként olyan fogalmakat találunk, mint *asszisztált reprodukció, prenatális és preimplantációs diagnosztika az élet elején és asszisztált öngyilkosság, halálhoz segítség, haldoklás-kísérés, eutanázia* a másik oldalon. Technikai képességeink és lehetőségeink úgy találkoznak itt ősi emberismeretünkkel és kipróbált gyakorlatainkkal, hogy a kérdések újabb át-gondolása csak több tudományág együttes összefogásával lehetséges. Az orvosi, antropológiai, jogi, gazdasági és teológiai szempontok leghatékonyabban az etika területén találják meg az együttműködés lehetőségét.

Az e kérdésekkel való szembenézés alapjaként az Európai Protestáns Egyházak Közössége két évvel ezelőtt hosszas és körültekintő munka eredményeként kiadta *„Megvan az ideje az életnek, és megvan az ideje a halálnak”* című tanulmányát. A cím szándékosan utal a *Prédikátor* könyvéből jól is-

mert mondatra (3,2): *„Megvan az ideje a születésnek, és megvan az ideje a meghalásnak.”* Mivel azonban a harminc ország százöt protestáns egyházát képviselő szervezet száz-négy oldalas füzetek csak az élet végének kérdéseivel foglalkozik, az idézetből utalássá lett az idézőjeles cím.

„Az emberi lehetőségek és Isten akarata között húzóó, korábban keskeny határvonal mára tekintélyes határsávva szélesedett, amelyen tereptárgyakként olyan fogalmakat találunk, mint *asszisztált reprodukció, prenatális és preimplantációs diagnosztika az élet elején és asszisztált öngyilkosság, halálhoz segítség, haldoklás-kísérés, eutanázia* a másik oldalon.

A füzet tartalmához az elmúlt két évben az érdeklődők az e célra létrehozott honlapon is hozzászólhattak, ezzel feldolgozása is folyamatosan bővült. A témabővítés körébe illeszkedett az az április 12-i konferencia is, amelyet a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának Szociális Bizottsága, a Magyarországi Református Egyház Doktorok Kollégiuma Rendszeres Teológiai Szekciójája, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszéke és a Debreceni Református Hittudományi Egyetem Szociális Tanszéke rendezett közösen a Debreceni Református Kollégiumban.

A konferencia tizenegy előadója a legszélesebb elméleti és gyakorlati rálátást kínálta erre az összetett kérdésre. A témaértelmezés kulcsfogalmait *Ulrich Körtner*; a Bécsi Egyetem rendszeresteológia-professzora adta meg a nap elején az emberi méltóság, az autonómia és istenképesség kapcsolatának elvi tisztázásával. A professzor nemzetközi kontextusban adott áttekintést az élethez és halálhoz való jogról, szölt a cselekvés és cselekvéstől való tartózkodás idejének felismeréséről, és elutasítón értékelte az öngyilkosság formáit – beleértve az asszisztált öngyilkosság és az élet kívánságra történő kioltásának esetét is.

Az ó- és újszövetségi, zsidó vallási, történelmi, szociokulturális, magyar büntetőjogi, orvoseti, római katolikus és protestáns teológiai, majd metaetikai megközelítésű előadásokat lelkigondozói szempontok zárták le azzal a figyelemzavarral, hogy amíg időnk van, tegyünk meg mindent *Ady* keserű megállapításának elkerüléséért, aki így fejezi be hasonló című versét: „S az Élet helyett nem jöttek csak órák.”

A szerző az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszékének vezetője

Tudományos válságértelmezések a költészet napján

Dies Academicus a hittudományi egyetemen

► **Jóléti társadalmunk szellemi és lelki jólétén gondolkodhatott el a hallgatóság április 11-én az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) *Dies Academicusán*, azaz akadémiai napján az intézmény dísztermében. Az elhangzott hat előadás hatféle szemszögből vizsgálta a gazdasági válság fogalmát és jelenségeit.**

A *Belső szabadság és manipulálhatatlan mértéktelenség* alcímmel megrendezett konferenciát *Szabó Lajos*, az egyetem rektora nyitotta meg Lk 6,30–31 köré épített áhítatával. A „szomszédolás”, azaz a másikhoz való odafordulás, a kerítésen való átnyúlás – adott esetben gazdasági – hasznosságára, hatékonyságára és az ebben megmutatózó „felebarátiságra” hívta fel a figyelmet.

A gazdaság fogalmát tágasabb perspektívába helyező előadások sorát *Baritz Sarolta Laura* Domonkos-rendi szerzetes kezdte meg *Hit és profit* című referátumával. A nővér – aki egyébként okleveles közgazda, és a Budapesti Corvinus Egyetemen, illetve a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán egyaránt oktat – hit és profit rokoníthatóságát prezentálta, hivatkozva a L'Harmattan Kiadó jóvoltából idén magyarul is megjelent, *Civil gazdaság – Hatékonyság, méltányosság, köz-jólét* című kötet (*Stefano Zamagni* és *Luigino Bruni* munkája, a fordításban *Laura* nővér is részt vett) legfőbb szemléletbeli újdonságaira is.

A pénz „a szolgák szolgálója” – állította –, és az erkölcsi javakat kell, hogy szolgálja. A profitról való gondolkodásban paradigmaváltást szorgalmazó előadó a profit trónfosztásáról adott hírt. „A profit csak eszköz, helye a hasznos javak között van. A gazdaság célja az emberi boldogság” – vonta le következtetését.

A gazdasági válságnak a mai magyar kommunikációban tapasztalható tüneteiről szölt *Balázs Géza*, az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) tanszékvezető professzora (aki egyébként az EHE-n is oktat). Mint kifejtette, a mindennapjainkra jellemző folyamatos „pörgés”, az élményhajtás és a stressz hatásai a nyelvben is tapasztalhatók.

Tünet például a „gyorsbeszéd”, a „turbónyelv” éppúgy, mint a nyelvi infantilizálódás: a „fagy, csoki, mozi” közvetlen kedélyessége után a mai nyelvhasználatban találkozhatunk az „édi” nyelv újabb alkotásaival is; manapság használt kifejezés például az „örihari”, a „plázcsi”, a „napszemcsi” (azaz *örök harag, pláza, napszemüveg*). A hallgatóság hol derült, hol elborzadt az egyéni gyűjtésből származó valós nyelvi adatokon. Miként a szemléltetésképpen bemutatott, tizennégy soros (!) mondaton is – egy banki hitelszerződés részletén. A rendkívül bonyolult, akár pénzügyi szakemberek számára is nehezen érthető, értelmezhető fogalmazás mögött – legalább részben – tudatos manipuláció húzódik meg – mondta a professzor.

A válsággal kapcsolatos, újabb ke-

letkezésű szavak, szó szerkezetek – mint például az *ingatlanbuborék, árfolyamgát, adósságrendező hitel, árérzékeny vásárló* – is azt mutatják, hogy a változó körülmények nyomot hagytak a nyelvben.

Megváltozott az ismeretekhez való viszony is: Balázs Géza szerint tudásalapú helyett keresésközpontú tájékozódásról beszélhetünk napjainkban: terjed az szemlélet, hogy megtanulni semmit nem kell, „majd rákeresünk”, „majd megtaláljuk”, ha szükségünk van egy-egy információra.

Előadása végén a nyelvészprofesszor a művelődést mint életprogramot hangsúlyozta. „Ha válság van, akkor nem elmenni, hanem változtatni kell” – biztatta a hallgatókat.

Anyagiaktól való belső szabadság a Bibliában című előadásában *Fabiny Tamás* püspök számos bibliai példát hozott az öncélú vagyonszerzés ellenében a pénzhez való egészséges viszony megerősítésére. A válságtematikával kapcsolatban megemlítenő igehelyeket négy csoportba osztotta: vagyon és Isten, vagyon és igazságosság, a vagyon mint a segítség eszköze, valamint vagyon és belső szabadság.

Megidézte Lázár történetét – vizuális segédeszköz segítségével is, 11. századból való Lázár-metszetben –, a gazdag ifjú keservét, ugyanakkor a szegényeknek tudatosan gyűjtő korai keresztények vagy a betegetek „az egyház kincsének” nevező *Szent Lőrinc* példáját is.

► Folytatás a 7. oldalon

Oratio œcumenica

Szerető mennyei Atyánk! Hisszük és tudjuk, hogy te jól ismered örömeinket és bánatainkat. Tudod a szívünk szándékát már azelőtt, hogy a szó elhagyná a szánkat. Mi most mégis szeretnénk kimondani előtted mindazt, amiért hálásak vagyunk, és azt is, ami terheli a lelkünket. Kérünk, Atyánk, hallgass meg minket!

Köszönjük jószágodat és szeretetedet, amelyet megmutattál, és ma is megmutatsz nekünk Fiad által. Köszönjük életető és gyógyító igédet, amellyel életünket vissza akarod téríteni magadhoz.

Sok a hibánk, amely elválaszt tőled, ezért kérünk, hogy szentelj meg minket újra és újra, folyamatosan állj mellettünk, és fogjad a kezünket. Terád tekintve és a te szeretetedből táplálkozva kaphassunk erőt és bátorságot ahhoz, hogy szeressünk a minket körülvevő önzés és gyűlölködés közepette, és megbocsássunk a mindent átható harag és önfajosság ellenére is.

Köszönjük neked a rendet, amely ebben a világban működik. Köszönjük, hogy nem káoszban és minden átfogó háborúban kell élnünk ebben az országban. Kérünk, adj bölcs belátást, önzetlen szeretetet és tehetséget országunk és a világ vezetőinek, hogy munkájukkal és döntéseikkel jól szolgálhassák a rájuk bízottakat. Nekünk pedig adj reményt és kitartást akkor is, amikor megkeseredünk, vagy igazságtalanságokat kell elszenvednünk.

Könyörgünk egyházunkért is, és kérünk, hogy segíts megtalálnunk a megújulás útját. Bocsáss meg, hogy sokszor nem tudunk hitelesen képviselni téged, és nem merünk evangéliumod szószólói lenni az emberek előtt. Erősíts meg minket Szentlelkeddel: adj nekünk hitet, bátorságot és éleslátást, hogy le tudjuk rázni a fölösleges sallangokat, és a tőled kapott szeretet kerüljön gyülekezeti és a saját életünk középpontjába is. Urunk, újítsd meg egyházadat, és kezd el rajtam! Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Az öröm titka ez: tartsa magát az ember teljes szívvel az igéhez, vigasztalván magát Krisztus drága ígéréstével, hogy ő az Atyával együtt velünk marad, s megoltalmaz, hogy semmi baj ne ártson, ördög s világ semmi hatalma el ne tiporjon, se tőle el ne szakítson. Ebben mindig örömet s vigaszt lelünk, sőt egyre örvendezőbbek leszünk. Szenvedés, akadály nem keserít, el sem csüggeszt, sőt édessé válik minden szenvedés, amelyet Krisztusért szeretetből hordozunk. Egyebütt nincs a kereszténynek széles e földön tökéletes és igaz öröme. Ha a föld valamennyi öröme egy halomban mind tiéd volna is, mit használna néked? Nem tudna erőt adni, hogy megállj a kísértésben, szenvedésben. Mert e világ öröme csupán bizonytalan ideig való javakra, dicsőségre s gyönyörökre támaszkodik. Nem is tarthat tovább, csak míg e dolgok birtokunkban vannak, s mihelyt keményebb szél fuvall rá, elröppen és odavan, mert nem bírja a tűzpróbát. A mi örömünk azonban örökké megmarad, mert örök a fundamentuma is. Külső megpróbáltatások között is megáll, sőt egyre teljesebb, úgyhogy az ember minden e világi örömtől vidám lélekkel tud elkerülni és megvetni.”

▶ **Luther Márton:**

Jer, örvendjünk, keresztények!
(Szabó József fordítása)

HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁN 3. VASÁRNAP (JUBILATE) – ÉZS 38,16–20

Ürülünk vagy örülünk?

Életszoltár: így nevezem ezt az imádságot, amelyet Ezékiás király nagy hálaival énekelt Istennek, miután felgyógyult betegségéből. Isten szabadítása áll a zoltár középpontjában. Ő megerősít és meggyógyít: helyreállítja, ami meggyöngült és megromlott. Hatalma van változtatni, hatalma van életet hozni – hiszen ő maga az Élet.

A bibliai idők emberei számára a halál az élet hétköznapi pillanatait fenyegető, sötét árny. Nemcsak az élet végén köszönt be, de az élet közepette is: mindenki megél, átél kis halálakat, veszteségeket. A betegségek, a mélységtapasztalatok halálközeli élményekkel látogatják meg az embert, és rádöbbenik, hogy milyen törekeny az emberi lét.

Az *Ószövetségben* arról olvashatunk, hogy a Seol, a holtak világa Isten szeretetének körén kívül reked. Ott nincs liturgia, nincs istentisztelet, nincs remény – csak kilátástalan sötétség, Istentől való távolság és mélyseges csönd. A Seol a sehol világa, a porba, sírba hanyatló árnyaké...

Életszoltár: az élők magasztalják az Élet Istenét. Hatversnyi panaszkodás és rezignáció után a zoltár hangvétele hirtelen megváltozik. Az elmúlás képei átadják helyüket az élet áradó világának: többé már nem időzünk a sátorlapok összetekeredésénél, a takács kezénél, amint levágja vásznát a szövészekről. Végül elhalkul a madarak vészjósló csipogása, abbamaradnak a sóhajtások is. Lassan tűnnek az árnyak, virrad a hajnal az élők földjén.

Az apák tanítják fiaiknak, anyák lányaiknak, hogy ő hűséges Isten. Hűsége mindig az életet, az életünket védi, óvja, áldja. Isten minden elmúlás-

sal, széthullással, szétbomlással szembe megy és dacol, mert ő az életet, a növekedést, a kiteljesedést szabta a világ és benne az ember úti céljává. Mert az Élet erősebb, mint a halál. Mindig erősebb. Minden pillanatban megérint, átjár, megmozdít, örömszerkent. Mert Isten hatalmas.

Két lehetőség vár ránk húsvét után: vagy ürülünk, vagy örülünk. Ezért siet elénk Isten ezen a vasárnapon az öröme hívás üzenetével. Nekünk, akik az élők földjén járhatunk, újra és újra lelkünkre köti: Ne hagyd kihűlni az örömhír szívet átjáró melegét! Ne engedd, hogy megkopjanak, gépiessé váljanak a szavak: Krisztus valóban feltámadt! Halleluja! Fedezd föl az erőforrásokat, amelyeket neked készítettem, hiszen én veled tartok minden utadon.

Húsvét után, húsvéti hitünkkel, vajon milyen messze jutunk el? Meddig tart ki az erőnk, a lelkesedésünk, hogy mi is fölkereskedjünk, és fussunk – a Feltámadott nyomában – Galileáig? Hiszen ő előttünk jár, mindig előttünk jár – és már oda is ért. Életünk sok napját inkább panaszzoltárral kezdjük és fejezzük be, és egyre csak azon tépelődünk, hogy már megint mi nem jó. Imáink szinte mindig sóhajtások és könyörgések, amelyekben a hiányainkat soroljuk, és kéréseinket adjuk elő.

Ezékiás király imádságában fordulat állt be, és végül ki tudta mondani: az élők magasztalják az Élet Istenét. Talán ebben ragadható meg a valódi gyógyulás. A könyörgéstől a hálaadásig vezet az út. A falnak fordulástól az Istenre nézésig. És az életünk, az ajándékba kapott napjaink, éveink

vállalásáig. Egyik kedvenc szerzőm, *Richard Bach* így fogalmaz: „Íme, próbája annak, hogy földi küldetésed veget ért-e már: ha élsz, még nem.”

Itt, az élők földjén nekünk jut a megtisztelő feladat, hogy magasztaljuk Istent, az élet forrását. És úgy szakadhat föl szívünk a szeretete iránt érzett hála, mint mikor egy miniket letaglózó influenza kínzó napjai után végre levegőt vehetünk az orunkon át, kitisztul a torkunk, és újból átlátunk a szemünket elhomályosító könnyfüggönyön. A gyógyulás szabadság. A szabadság pedig az élet örömeivel tölt el.

Való igaz: az ember legfelszabadítottabb létállapota az öröm. Az öröm a lelkesedés mozdulata az élet teljessége felé, a mindennapokban gyakorolt egyszerű hűség, a „köszönöm” életformája. Ez az egyik legfontosabb tanulnivalónk itt, az élők földjén.

Húsvét történetéből bontakozik ki ez az öröm. Lassan, csendesen indul, mint ahogyan maguk a húsvéti elbeszélések sem hangos, látványos csodák sorozatairól írt beszámolóik. Tapintatos, inkább befelé figyelő történetek ezek a hit születéséről. Találkozásokat beszélnek el, és igencsak meghökkenítő, zavarba ejtő, félelmet is kiváltó tapasztalatokat osztanak meg velünk.

A Feltámadott tanúi számára csak lassan bomlik ki az öröm, és a húsvéti hit is ilyen óvatosan, bátorítalanul indul el. De aztán ki-ki útnak ered, Jeruzsálemba, Galileába, szerte az élők földjére megvinni a hírt: Krisztus valóban feltámadt!

A húsvéti hit gazdagságában ott van a remény, a bűnbocsánat, a szabadság. A húsvéti hit Jézus életéből,

A VASÁRNAP IGÉJE

előttünk jár, élő valóságából merít. A húsvéti hitet az öröm táplálja, hogy ki ne ürüljön. Számomra ebben az örömben ott rejtőzik a hajnali sír az elhengerített kővel, a „*Veled vagyok!*” erős biztatása, ott van a bűnbocsánat felszabadító élménye meg a gyermek meglepetésekre nyitott tekintete. Ott vannak benne az egymásnak kimondott jó szavak s az élet gazdagságáért érzett hála.

Ezékiás, a zsidó király tudja, hogy hatalma véges. Nem terjedhet ki saját életének meggyógyítására. Ezt a változást egyedül Isten adhatja meg számára. Az élet az életadó Istentől jön. Azonban eljön majd az idő, amikor az a másik Király – a zsidók királya: a názareti Jézus – maga viszi végbe ezt a nagy változást. A tanúságtétel így szól: az ő sebei árán gyógyultunk meg mindannyian! Ez a gyógyulás bűnbocsánat, szabadság és remény.

A vasárnap zoltára így lelkesít minket: „*Örvendj, egész föld, az Istennek!*” Mert van miért örülnünk! A Feltámadott pedig így biztat bennünket: „*Ismét meglátlak majd titeket, és örülni fog a szívetek, és örömtöket senki sem veheti el tőletek.*” (Jn 16,22)

■ DR. VARGA GYÖNGYI

Imádkozunk! Életünk Istene! Örömtől plántáltál a szívünkbe, és ezt az örömet senki sem veheti el tőlünk. Életet kaptunk, és áldhatunk ezért itt, az élők földjén. Áldott légy hát mindenért, ami volt, ami van, és ami majd ezután történik velünk szereteted és jószágod jeleként. Ámen.

CANTATE

Ige, szentségek – és az ének

▶ **A figyelmes olvasó észrevehette, hogy rendszeresen megjelennek rovatunkban olyan cikkek – hol lelkész, hol kántor tollából –, amelyek egy-egy közösség istentiszteleti életét mutatják be. Így megtapasztalhatjuk a gyülekezetek és személyiségek különbözőségét, egyházunk szingzardagságát. Most a cinkotai lelkész beszámolója következik.**

Luther az evangélikus istentiszteletről szólva az ige két fajtáját különböztette meg: a hallható és a látható igét. Ugyanakkor különleges jelentőséget tulajdonított az istentiszteleten elhangzó zenének is. Ő maga képzett muzsikos volt – családjával együtt. Egyházlátogatási tapasztalatai nemcsak arról győzték meg, hogy nagy szükség van a tanításra, hanem azt is fontosnak tartotta, hogy a káték mellett a gyülekezeti énekek is az evangéliumról prédikálnak. A legfontosabb egyházi szövegekre maga írt dallamot.

Az egyháztörténet számtalan evangélikus egyházzenesze olyan sokszínű egyházi repertoárt alkotott, amely ma is teológiai színvonalú hozzájárulás az istentisztelet menetéhez. Az evangélikus egyház tehát kezdettől fogva ügyelt arra, hogy a templomi alkalmakon elhangzó szövegek és énekek, zeneszámok harmonikus egységben fogalmazzák meg az ünnep üzenetét. Napjaink megújuló liturgiája pedig bőséges lehetőséget ad arra, hogy ennek a feladatnak eleget tegyen a lelkész, a kántor és az egész gyülekezet.

Cinkotán ezért használjuk 2009 óta a *Liturgikus könyvet*. Ennek útmutatása szerint választjuk ki az énekeket is. Az ünnep jellegét meghatározó graduálénekek az előírt rend szerint csendülnek fel az ígértetés előtt. Ezért fontos az, hogy a lelkész az elrendelt perikópáról prédikáljon! Ettől csak nagyon ritkán térünk el. Ez a rend a gyülekezeti tagok tájékozódását is segíti, hiszen nekik is alkalmuk van az igéket előre elolvasni az *Útmutatóból*, így felkészülni az ígértetésre.

Az ígértetésre válaszként hangzik el az a korál, amelyet a lelkész – a kántorral egyetvetve – választ a prédikációban elhangzó téma szerint. Esetenként a *Liturgikus könyv* által ajánlott heti ének kerül ilyenkor az énekszámtáblára. Nagyobb ünnepi alkalmakkor az énekkar szólal meg ezen a helyen. A liturgiát emelkedettebbé teszi, amikor dicsérő énekeink dallamát rézfúvós erősíti, vagy ha a gyülekezet az énekkarral felváltva éneklie az egyes versszakokat.

A *Liturgikus könyv* határozottan elválasztja egymástól a gyónás és az úrvacsora liturgiáját. Ezért istentiszteleteinket mindig bűnvallással és feloldozással kezdjük – függetlenül attól, hogy követi-e azt úrvacsora. Így éljük át vasárnapról vasárnapra, hogy méltatlanok vagyunk, de Isten tesz minket alkalmassá az ige hallgatására és befogadására.

A cinkotai gyülekezetben egy lelkész szolgál, de amióta hatodéves segítségére is számíthatunk, igyekszünk megosztani a liturgia egyes részeit egymás között. Ez nemcsak azért hasznos, mert a lelkészjelölt gyakorlatot szerez, hanem azért is, mert a

gyülekezet számára világossá válik az istentisztelet menetének logikája.

Tekintettel a gyülekezet hagyományaira, még nem láttuk elérkezettnek az időt, hogy változtassunk a liturgikus öltözéken, bár én magam nem látom akadályt, hogy alkalmanként eltérjünk a megszokottól.

A fentiekben felvázolt istentiszteleti gyakorlat megköveteli, hogy a lelkész és a kántor heti rendszerességgel találkozzon, megbeszélje a soron következő alkalmak igei és zenei tartalmát. Ez legtöbbször az énekválasztást foglalja magában, de szükség esetén a liturgia pontosítására is sor kerül (keresztelés, megemlékezés, iktatás, köszöntés, jelenet vagy bármilyen más istentiszteleti elem beépítése az istentisztelet rendjébe).

A többéves együttműködés során világossá vált, hogy egy istentisztelet zavartalan „lebonyolítása” (közös szolgálata) nemcsak az elvi kérdések tisztázásától függ, hanem nagyon sok apróság helyes gyakorlati megvalósításától is! Nagyon zavaró, ha a már gyülekező hívek szemé láttára történnek meg az utolsó simítások az oltáron. Bizonytalanságot sugall egy izgottan ide-oda futkosó, intézkedő gondnok vagy éppen a lelkész!

Meggyőződésem, hogy az istentisztelet a harangszóval kezdődik, és nem a lelkész templomba toppanásával. Ezt azért tartom lényegesnek, mert a harang – sok más, nemesebb funkciója mellett – azt a célt is szolgálja, hogy felhívja a figyelmet a kezdésre, és finoman csendre intse a félgazdagon beszélgető híveket.

Törekszünk arra, hogy az istentisz-

telet az egész gyülekezet közös ünnepe legyen, és ne a lelkész egyszemélyes színháza, amelyet a kántor az orgonapad diszkrét elrejtettségében kísér. Ezért – folyamatos magyarázás és előkészítés után – vezettük be a gyónó imádság közös elmondását, az igeolvasásokhoz illő gyülekezeti válaszokat, valamint az úrvacsora vétélet megelőző békeüdvözlést.

A hívek aktív bekapcsolódását segíti, hogy az újonnan készített, templomunk méltóságához illő megjelenésű olvasópulthoz hívjuk konfirmándusainkat, presbitereinket egy-egy ige, imádság felolvasására. A passiót fiatalok idézik fel szüleikkel együtt, a húsvét hajnali istentisztelet igéi pedig az ifjúság tagjaiból felöltözött való gyülekezeti tagok szájából hangzanak el már hosszú évek óta.

Nagy figyelmet fordítunk a tárgyi feltételek megfelelő biztosítására is. Külön templomgondnokokat bízunk meg, akik felváltva gondoskodnak arról, hogy minden rendben legyen (ki legyenek téve az énekszámok, idejében éjjenek a gyertyák, szóljon a harang, s helyére kerüljön a keresztelőkancsó, a keresztelési gyertya, úrvacsorai edények és a térdeplők).

Az istentiszteleten Jézus Krisztus-sal való találkozáshoz készülnünk. Ha elmarad az alapos felkészülés, ez a találkozás szenved csorbát, sőt akár meg is hiúsulhat. A jól átgondolt, munkatársakkal összehangolt, imádságban hordozott alkalmak viszont áldást jelentenek mind a gyülekezet tagjainak, mind a szolgálattelőknek.

■ VETŐ ISTVÁN

Lelkészavatás Kemeneshögyészen

▶ **Templomuk kétszázhuszonötödik születésnapját ünnepelték április 13-án, szombaton délelőtt a kemeneshögyézi evangélikusok. Az alkalomnak különleges jelentőséget adott, hogy most került sor a gyülekezet történetében az első lelkészavatásra is: Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke állította szolgálatba az eddig gyülekezeti munkatársként szolgáló Pablényi Edina lelkésznt. Az ordináció liturgiájában dr. Bácskai Károly adjunktus, az Evangélikus Hittudományi Egyetem képviselője, valamint Sikter János porrog-szentkirályi lelkész segédkezett.**

A meghívón szereplő ige, Jn 3,16 alapján tartott prédikációjában a püspök Isten szeretetének megtapasztalhatóságáról beszélt. „Ez a templom, ez az ünnep is prédikál – fogalmazott. – Arról, hogy Isten ügye nem zsákutca. Nem emlékszóbak, nem múzeumok a templomok, mert Isten ma is munkálkodik.” A lelkészjelölt felé fordulva Szemerei János hangsúlyozta: a lelkészi hivatás egyrészt pásztori, másrészt segítő, harmadrészt pedig útmutató szolgálat. Hozzá tartozik a keresés és az utánajárás, a sérült lelkekről való gondoskodás is. Legfontosabb része pedig az, hogy rámutassunk az örökérvényesség felé vezető útra.

Az eskütétel és a Confirma ünnepélyes perceit követően a frissen felavatott lelkész Szemerei Jánossal és Sikter Jánossal együtt úrvacsorát osztott a

templomot megtöltő gyülekezetnek. Az istentisztelet után megtartott rövid közgyűlésen elsőként a gyülekezet felügyelője és gondnoka köszöntötte Pablényi Edinát és családját. A Veszprémi Egyházkerület nevében Polgárdi Sándor esperes üdvözölte új kollégáját.

A lelkész szülőhelye, a tatbányai egyházközség tagjainak jókívánságait Schermann Gábor lelkész tolmácsolta, aki egyben – a kemeneshögyészi legutóbbi helyben lakó pásztoraként – utódjaként is tekinthet Edinára. Végül az egyházkerület ajándékát Szemerei János püspök és Mészáros Tamás kerületi felügyelő adta át. Énekelte az alkalmon a kemeneshögyézi és a magyargencsi énekkar, valamint Laki Gabriella.

Az ünnepség szeretetvendégséggel zárult a helyi kastélyban.

■ ADÁMI MÁRIA

Pablényi Edina (született Hanák Edina) Tatabányáról származik. Középiszkolai tanulmányait a csurgói Csokonai Vitéz Mihály Református Gimnáziumban végezte. Itt keresztelte felnőttként Sikter János porrog-szentkirályi lelkész, és itt kapott elhívást Istentől az evangélikus lelkészi szolgálatra.

2003-ban kezdte meg teológiai tanulmányait az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. 2006-ban házasságot kötött Pablényi Lászlóval. Egyetemi éve alatt, 2008 és 2010 között a tabi gyülekezetben segédkezett. 2009-ben született meg kislánya, Luca. Hatodéves gyakorlatát 2010–2011-ben Vanyarcon töltötte Szabó András esperes mellett. A 2011–2012-es tanévben ösztöndíjasként férjével együtt a neuendettelsai Augustana Kirche Hochschule hallgatója volt.

Mostani felavatása után, immár beosztott lelkészként, a Kemeneshögyézi-Magyargencsi Társult Evangélikus Egyházközségben végez szolgálatot.

Kettős öröm Fóton: záróvizsga és korálkönyv

A fóti kántorképző téli tanfolyamának záróvizsgáját április 13-án, szombaton rendezték. A kántorjelöltek öt hónapig Ecsedi Zsuzsa, Göttinger Márk, Kósza István, Mekis Péter és Pócs Miklós irányításával dolgoztak. Mekis Ádám esperes – áhítata után – a vizsgabizottság elnökeként értékelte a hallottakat. Bence Gábor igazgató az alkalom végén bemutatta a korálkönyv most megjelent új, bővített kiadását, amely új lendületet adhat az intézetben folyó munkának. A legmagasabb képesítést, a kántori oklevelet idén Balás Gergő (képiünkön), a rákoskeresztúri gyülekezet tagja, a Deák téri gimnázium tanulója szerezte meg.

■ ECSEDI ZSUZSANNA

Felügyelők Balassagyarmaton

Nagy megtiszteltetésben volt része a Nógrádi Evangélikus Egyházkerület felügyelői és munkatársi közösségének: egyházunk két vezetőjét láthatta vendégül egyszerre. Időbe telt, mire Honti István, a megyei munkaközösség szervezője időpontot tudott egyeztetni, de megérté.

Pröhle Gergely országos, illetve Fábri György északi kerületi felügyelő együtt érkezett Balassagyarmatra április 13-án délelőtt, hogy a felkérés alapján ismertessék álláspontjukat egy-

házunk jelenéről, jövőjéről a legutóbbi népszámlálás adatainak tükrében.

Az oldott hangulatú, családias találkón az őszinte önvizsgálatra okot adó tényekkel való szembenézés mellett a egyszerű lehetőségek számbavétele is megtörtént. Az alkalomnak helyet adó Balassagyarmati Evangélikus Egyházközség tagjai mellett a távolabbi Pásztoról és a szomszédos Szügyből is érkeztek érdeklődő testvérek.

■ BARTHA ISTVÁN felvétele

Egyházkerületi körkép

Ezekben a napokban zajlanak az egyházkerületi közgyűlések. Mi, északiakat ezt az alkalmat ismét a Borsod-Hevesi Egyházkerület egyik gyülekezetében, Egerben tartjuk, ezzel is kifejezésre juttatva, hogy szélesebb körben is meg szeretnénk ismertetni az itteni problémákat. (Őszi közgyűlésünknek Miskolc adott otthont, a nyári háromnapos lelkészértekezletre az ugyancsak borsodi Mátyáskerületi missziói nap pedig Kazincbarcikán lesz.) A közgyűlésre készülve érdemes áttekinteni hat egyházkerületi életét. A püspök közvetlen munkatársai az esperesek, így az alábbi áttekintésben elsősorban az ő jelentéseire támaszkodom.

A Budai Egyházkerületben a legutóbbi tisztújításon Bence Imre esperes kilencéves középvezetői tapasztalatának birtokában kapott ismét bizalmat a gyülekezetektől. A korábbi évekhöz képest elég sok lelkészi állásban volt változás az elmúlt időben, ami indokoltá tette, hogy az esperes még intenzívebben látogassa a gyülekezeteket nemcsak hivatalosan, hanem testvéri találkozások reményében is. A hívekkel való ilyen személyes kapcsolattartás kell, hogy jellemezze a lelkészeket is, ugyanis éppen a legutóbbi népszámlálási adatok mutatnak rá arra, hogy az evangélikusok jelentős része a fővárosban él.

Jó kezdeményezésnek tartom a Budai és a Borsod-Hevesi Egyházkerület közös fáradozását, hogy együttes erővel keressék az ide vándorolt híveket. Szociológiai felmérések is igazolják, hogy az észak-magyarországi régióból tömegesen költöznek a fővárosba és környékére. Azonban az evangélikusok megtalálása és gyülekezetbe hívása csak kismértékben sikerül. Fel kell hívni a figyelmet két szám-

különbségre. Budán az elmúlt évben 12 772 evangélikust tartottak nyilván a gyülekezetek. Közülük azonban csak 3897-en voltak úgynevezett választói tagok, vagyis az egyházfenntartói járulékot rendszeresen fizetők. Éppen abban az egyházkerületben, ahol a többi régióhoz képest többségében jobban kereső emberek élnek. Odaadobb cura pastoralis nélkül aligha fog nőni ez a szám.

A Borsod-Hevesi Egyházkerületben az elmúlt évben esperesváltás volt, és reményesség szerint hamarosan le is zárul a választási folyamat, melynek következtében például a zsinatba is úrra delegálnak küldötteket.

Az itt élő evangélikusok sajátos gondjairól többször beszámoltam már ezeken a hasábocon. Mind a régi, mind az új esperes nagy értéknek tartja a lelkészek fraternitását, amelyre szórványhelyzetben bizony nagy szükség is van. Szinte minden lelkész kénytelen másodállást vállalni, szerencsére azonban egyházi keretek között.

A drasztikus fogyás itt is a gyülekezeti szolgálatok erősítését, a látogatók számának növelését teszi szükségessé. Sándor Frigyes korábbi esperes az ezzel kapcsolatos gondokra is utal, amikor jelentésében így fogalmaz: „Van olyan hely, ahol lelkészként látogatni bizony mára életveszélyes feladat.”

Kitörési pont lehet a hitoktatás, amelynek megszervezése nagy szórványokban már csak logisztikailag is óriási feladat. Öröndetes, hogy az egyházkerület által elkülönített hárommillió keretűre szép számmal érkeztek borsod-hevesi pályázatok, amelyeket nagyon jól összefogott az új esperes, Buday Barnabás. Feltűnő ugyanakkor, hogy a románok közötti munkára kevés szándék fogalmazódott meg, továbbá az egyházkerületnek semmiféle diakóniai intézménye nincs.

A Dél-Pest Megyei Egyházkerületben az elmúlt évben – készülve az előző ciklus lezárására – minden gyülekezetben történt vizitáció. Az egyházkerület elnöksége minden esetben találkozott a presbitériumokkal is, és megtárgyalták az aktuális vagy problémás kérdéseket is. Nagy súlyt fektetnek arra, hogy az esetleges adminisztrációs hiányosságokat a kijavítás érdekében szankcionálják.

„A vizitációk általános tapasztalata az volt, hogy a gyülekezetek komolyan vették a nehéz gazdasági helyzetet, és racionalizálással, illetve gazdasági megszorításokkal stabilizálni tudták a gyülekezetet” – írja Krámer György esperes.

A Hajdú-Szabolcsi Egyházkerületben új, fiatal esperest választottak a gyülekezetek Zsarnai Krisztián szeméjében. Ő missziói lelkületével nagy hangsúlyt kíván fektetni azokra a közös egyházkerületi alkalmazásokra, melyeken az Istenben szerzett és megélt örömeiket, vezetést, békességet lehet megtapasztalni.

Az egyházkerület vezetése itt is mindent megtesz az adminisztráció javításáért és néhány korábbi rendezetlen ügy megoldásáért. Idén minden eddiginél nagyobb összeget fordítanak missziói célra, közel 1,1 millió forintot. Ebből kívánnak lelkészi evangélikusokat, csendesnapokat, presbitéri találkozót, ifjúsági napokat, különböző programokat megvalósítani.

A megyében nagy hagyományokkal rendelkeznek a különféle diakóniai munkákkal, ám készek új utak megismerésére is. Követendőnek tartom például azt az újítást, hogy az egyházkerület szerződést kötött egy bankkal, melynek segítségével hétről hétre huszonöt családnak juttathatnak el élelmiszert és hitépítő irodal-

mat, legalább némileg enyhítve a családok nehézségeit.

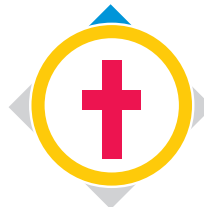
Az Észak-Pest Megyei Egyházkerület esperesének, Mekis Ádámnak a jelentése arról tanúskodik, hogy az egyházkerületre változatlanul a kiegyensúlyozottság és stabilitás volt jellemző. Ugyanakkor itt is felgyorsult a többgenerációs családok két generációra redukálódása, kistelepülésekről a fiatalok városba vándorlása, az élettársi kapcsolat elterjedése, a házasságkötések számának rohamos visszaesése, a válások számának növekedése, a gyermekek számának csökkenése, a munkanélküliség, az alkoholizmus, a fiatalok körében terjedő droghasználat, egyéb szenvedélybetegségek számának rohamos emelkedése és ezekhez hasonló tünetek.

Mindezek következtében egyre többen hangoztatják a népegyházi keretek felbomlását, sőt vannak, akik ezt a folyamatot gyorsítanák is. Idézem az esperes véleményét: „Amit nem tudtak elrontani sok száz év alatt gyülekezeteinkben háborúk, járványok, ideológiák, azt most egy-két évtized alatt ez a korszellem elvégzi. Az egyháznak most különösen ébernek kell lennie, hogy a népegyházi keretek teljes felbomlása ne legyen automatikusan az evangélikus egyház teljes felbomlása is.”

Mivel az egyházkerület gyülekezeteinek csaknem mindegyike több száz éves tradícióval rendelkezik, ezek átalakulása csak lassan következik be, és nemzedékváltással kapcsolódik össze. Az itteni közösségekre általában egyaránt jellemző a tradíció megőrzésére és a megújulásra való igény.

Szabó András nógrádi esperes így szólította meg a Nógrádi Egyházkerület népét: „Minden gyülekezet, lelkész és tisztségviselő szívére helyezem a missziói szolgálatát. Választás után jön a munka!” Ebben az össze-

ÉGTÁJOLÓ

függésben példát adott arra is, hogy a feladatok elvégzésének teológiai igényességgel kell nekivágni, így jelentésében hosszan elemezte – a Luther Márton művei című sorozat közel-múltban megjelent kötete nyomán – a reformátor teológiai elveit.

A múlt és a jelen között az esperes így vert hidat: „Míg Luther korában nem jelentett gondot otthon a munkalehetőség, addig mára sok helyütt azaz vált. 2000-ben a magyar átlagbérek még az Európai Unió átlagbéreinek 40%-án álltak, 2010-re (azaz tíz év alatt) viszont a 22%-ára estek vissza. Vagyis nagy átlagban az Unió nyugati oldalán ötszörös bért kapnak az emberek ugyanazért a munkáért.”

A népmozgalmi adatok szerint a kivándorlással összefüggő gondok ellenére viszonylag stabil az egyházkerület élete. A gyülekezetépítés mellett Nógrádban is a hitoktatás megszervezése jelenti a jövő legnagyobb kihívását, már csak azért is, mert az iskolarendszer széttagoltsága miatt számos helyen a gyülekezeti hitoktatásnak nincs alternatívája.

Fabiny Tamás püspök Északi Egyházkerület

Vendégünk volt az EVT (evangelikus) főtitkára

Mint lapunk múlt heti számának címlapján röviden már hírül adtuk, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) főtitkárának meghívására április 8-án hazánkba látogatott dr. Olav Fykse Tveit, az Egyházak Világtanácsának (EVT) főtitkára (képünkön). Háromnapos programjának egyik első állomásaként Gáncs Péter, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke fogadta hivatalában a norvég evangélikus lelkészt, akit magyarországi útjára elkísért a genfi székhelyű világszervezet egyik titkára, dr. Daniel Buda román ortodox pap is.

Budapesti tartózkodása során Olav Fykse Tveit számos magas rangú egyházi és állami vezetővel találkozott. Többek között fogadta őt Orbán Viktor kormányfő, Balog Zoltán emberierőforrás-miniszter, Hólvényi György egyházi, civil és társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkár, Németh Zsolt, a Külügyminisztérium parlamenti ügyekért felelős államtitkára, dr. Latorcai János, a Parlament alelnöke és Harrach Péter, a KDNP parlamenti frakciójának vezetője.

Az EHV főtitkára közül találkozott dr. Erdő Péter bíborossal, esztergom-budapesti érsekkel, valamint dr. Bölcskei Gusztáv püspökkel, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnökével, Papp János, a Magyarországi Baptista Egyház elnökével, Csernák Istvánnal, a Magyarországi Metodista Egyház szuperintendensével és az egyetemi lelkészségek keresztény diákjaival is.

Az EVT főtitkára április 9-én – Ökumenikus kihívások a következő évtizedben címmel – előadást tartott a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának központjában. A keddi esti alkalmat állófogadás zárta, melyen az *Evangelikus.hu* riporternek lehetősége nyílt interjút készíteni. (Egyházi honlapunk stábjá egyébként Olav Fykse Tveit előadását is rögzítette, s ez – immár magyar szinkronnal is – szintén megtekinthető a világhálón.)

Az alábbiakban – betűhíven – Horváth-Bolla Zsuzsanna exkluzív interjút közöljük az *Evangelikus.hu* oldalról.

– Az 1950-es évek közepe óta nem látogatott el Magyarországra az Egyházak Világtanácsának főtitkára. Hogyan került mégis sor arra, hogy Ön most eljött hozzánk?

– Dr. Fischl Vilmostól meghívást kaptam, hogy részt vegyek az itteni 70. évforduló megünneplésében. Nagyon érdekel az, hogy a magyarországi egyházak hogyan fejlődnek, és szeretném a kapcsolatokat ezekkel az egyházakkal a továbbiakban meg is erősíteni. Ezért aztán szívesen fogadtam ezt a meghívást és a lehetőséget, hogy ide jöhetek.

– Sok egyházi vezetővel és politikussal találkozott. Milyen benyomásokat szerzett?

– Először is Magyarország több mint húsz évvel a rendszerváltás után van, és a lehetőségek megvannak arra, hogy egyházzakként működjenek egy nyitott társadalomban, a realitások újraértékelése mégis nagyon nehéz. Másodsorban pedig értesültem arról, hogy az egyház és állam közötti viszonyokat megpróbálják revidálni. Ezt a javaslatot nagyon érdekesnek találok, beszélnek erről, és megpróbálják a nemzet tagjainak oldaláról a vallás és az egyházak elismertetését elérni, anélkül, hogy a vallási közösségek között megkülönböztetést tennének. Hiszen ezeknek azonos jogainak és azonos támogatásuknak is kell lenniük. Harmadszor pedig úgy találok, hogy itt az ökumenikus munka nagyon erős, élénk ökumenikus viszonyok, kapcsolatok vannak, és ezt nagyon inspirálónak és bátorítóan tartom.

– Nemrégiben az egyházakkal kapcsolatban parlamenti döntés született. Ebben a kérdésben sikerült tájékozódnia?

– Figyelemmel kísértem azt a párbeszédet, amely a revidált egyházügyi törvénnyel kapcsolatban folyt. Úgy gondolom, hogy fontos az, hogy az egyházak és az állam közötti viszonyokat jól szabályozzák, hogy a nyilvánosan is elfogadott egyházakat azonos bánásmódban részesítsék, és hogy értelmes kritériumokat szabjanak meg és fejlesszenek ki a vallási közösségek számára. Meg tudom érteni ennek a javaslatnak a logikáját, és remélem, hogy részleteiben is fel fogják ezt dolgozni, hogy valóban jó lehetőséget biztosítson az állam és egyházak közötti további viszonyok kiépítésére.

– Nemsokára ünnepeljük a reformáció 500. évfordulóját. Hogyan készül erre az Egyházak Világtanácsa?

– A lutheránus egyházak előkészületeiről folyamatosan értesülünk, és reméljük, hogy ez az alkalom ökumenikus megmozdulást is jelent majd. Fontos, hogy elismerjük egymást egyházzakként, és erre az elmúlt 500 évre ne csak az egyházszakadás tragédiájaként tekintünk, hanem az evangélium új értelmezéseként is ünnepeljük ezt az alkalmat. Az ökumenikus párbeszéd egyértelműen megmutatták, hogy a római katolikus egyházban is elismerjük Luther teológiai munkásságát abban az értelemben, hogy ő valóban az egyház tanítója volt, és azon munkálkodott, hogy az evangéliumot az emberek jobban megértsék. Remélem, hogy ez az 500 éves ünnepség nem győzelmi ünnep lesz, hanem sokkal inkább közös imádság arra nézvést, hogy Isten a mi korunkban is képes az egyházakat megújítani és megreformálni.

– Idén lesz az Egyházak Világtanácsának nagygyűlése Busanban, Koreában. Épp a napokban olvastam az Ön nyilatkozatát, amely arról szól: a jelenlegi szituációban lehetséges, hogy át kell gondolniuk a nagygyűlés helyszínét. Ha a háborús helyzet fokozódik, akkor is megtartják a találkozót?

– Nem tudok hipotetikus kérdésekre egyértelműen válaszolni. Amit most tudunk, az az, hogy az előkészületeket tovább végezzük. Nagyon fontos, hogy ez a nagygyűlés létrejön Koreában. Imádkozunk az egyházakért, az emberekért Észak- és Dél-Koreában, hogy jobb helyzetben éljenek, és novemberben jobb helyzetben legyenek.

► Forrás: *Evangelikus.hu*

Amerikai kapcsolat

► Az ELCA (*Evangelical Lutheran Church in America* – Amerikai Evangélikus-Lutheránus Egyház) az USA hetedik legnépesebb felekezetének híveit tömöríti, és így az Újvilág lutheránus egyházai közül – három evangélikus egyház 1988. évi egyesülése óta – a legnagyobb. Az elmúlt héten a chicagói székhelyű egyház Globális Szolgálatának igazgatója, Steve Nelson látogatott hazánkba, közelebről: Nyíregyházára. Magyarországi látogatásának központi helyszíne már csak azért sem volt véletlen, mert két amerikai önkéntes már tavaly nyár óta dolgozik a szabolcsi megyeszékhelyen, illetve a közeli Nyírteleken. A két ifjú minnesotai hölgy egyike, Ashley Debilzen a nyírteleki Filadelfia gyülekezetben, míg Kristen Wall a Nyíregyháza-Kertvárosi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház intézményeiben végzi missziós munkáját. A gyülekezetekben, valamint a szociális intézményekben folyó munkával ismerkedő Steve Nelsonnal az Evangélikus Roma Szakkollégiumban tett látogatása során beszélgettünk.

Steve Nelsonnak (középen szemüveggel) Győrffy Mihály nyírteleki lelkész mutatja be a Luther marketre termelő – hátrányos helyzetben élőket foglalkoztató – „evangelikus mintagazdaságot”

– Mindenekelőtt arra kérem, mutassa be az Ön által vezetett missziót.

– A világ hetven országában tevékenykedünk, a feladatunk az, hogy segítsük az ottani egyházak munkáját, közösen dolgozzunk ki programokat, és támogassuk ezek megvalósulását. Közben építjük a közösséget, és tanulunk egymástól. Tudjunk adni és elfogadni. Több mint kétszázötven önkéntesünk tevékenykedik különböző szakterületeken szerte a világon: Afrikában, Ázsiában, Latin-Amerikában és Európában is. Afrikában elsősorban orvosaink vesznek részt a malária és az AIDS elleni küzdelemben, de ott vagyunk a természeti katasztrófák helyszínén is, legyen szó árvízről vagy földrengésről. Egyik fontos feladatunk, hogy Amerika figyelmét Európára irányítsam. Az amerikaiak Európa hallatán csak Németországra asszociálnak, ennek az egyenlőtlen helyzetnek a megváltoztatásán dolgozom.

– Mostani magyarországi látogatásának mi a célja?

– Nagyon jó a kapcsolat az Amerikai Evangélikus-Lutheránus Egyház és a Magyarországi Evangélikus Egyház között, és ennek a jó kapcsolatnak a továbbfejlesztését és kiterjesztését szeretném előmozdítani. A jövő hónapban újabb egyházi csoport érkezik Magyarországra az északnyugati iowai egyházkerületből, és azon dolgozunk, hogy a következő időszakban Magyarországról akár három hallgató is ellátogathasson az egyesült államokbeli gyülekezeti ifjúsági táborokba.

– Mit tapasztalt Nyíregyházán, ahol két önkéntesük is dolgozik?

– Nagyon elégedett vagyok azzal, amit láttam. Nagy területet ölel fel az egyházi szolgálat Nyíregyházán, és meglepetéssel tapasztalom, milyen széles körű szolgálatot végeznek itteni testvéreink. Hitünk szerint kö-

telességünk meglátogatni és segíteni azokat, akik a társadalom perifériájára szorultak, és örömmel tapasztalom, hogy az egyház ezt a küldetését itt teljes egészében betölti. Leginkább a romák közti szolgálat érdekelt, és úgy látom, hogy a rasszizmust és ennek felszámolását, illetve a megoldás keresését illetően nagyon hasonlóak a problémák az Egyesült Államokban és Magyarországon. Keresztényként az a küldetésünk és feladatunk, hogy reményt és szeretetet közvetítsünk, továbbítsunk az emberek felé. Jézus is mindig azok felé fordult, akik a legnagyobb szükségben voltak, és úgy látom, hogy az itteni evangélikus egyház is ennek szellemében teljesíti küldetését.

***

Néhány héttel az amerikai nagykövet látogatását követően Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke Steve Nelsont kísérte el Nyíregyházára...

– Van összefüggés a két látogatás között?

– Közvetlen összefüggés nincs, hacsak az nem, hogy a társadalmi-politikai és egyházi kapcsolatok ápolását egyaránt fontosnak tartjuk. Egyébként Steve Nelson maga kezdeményezte ezt a látogatást.

– Milyen perspektívát lát az együttműködésben?

– Azt várom, hogy ne egyszerűen csak rokonszenvvel nézzék a mi munkánkat – azt már megtapasztaltuk –, de kézzelfogható eredménye is legyen az együttműködésnek. Például a diákok kérdése nyomán szóba jött, hogy ők miként tudják megoldani az afroamerikai egyenjogúságának kérdését vagy nagyon sok államban – mint például Iowában, ahol nekünk különösen szoros kapcsolataink vannak – a latinokkal (a

hispan populációval) való együttélést. A diákok nagyon helyénvaló kérdésére Nelson úr őszintén elmondta, hogy bár a hatvanas évekhez, Martin Luther King fellépéséhez képest sokat javult a helyzet, alságos lenne azt mondani, hogy azért, mert Obama elnök személyében afroamerikai vezetőjük van, megoldódott volna ez a kérdés. Nagyon sok problémájuk van még mindig.

– De mi lehet a segítség? Pénz? Módszertan?

– Mindkettő nagyon fontos, ha egy-egy projektre gondolunk. Én azonban a szemléletformálást érzem a legfontosabbnak. Hogy a „kisebembertől” kezdve a nagypolitika résztvevőig mindenki tegyen hozzá ehhez a közös ügyhöz. Kezdődik ott, hogy nem írunk le cigányokra nézve sértő mondatokat, nem tesszük – összekacsintva – gesztusokat olyanoknak, akik a diszkriminációt elfogadhatónak tartják! Mindenki tud tenni valamit, az egyházaknak pedig különösképpen nagy a felelősségük. Az egyházi fenntartású iskolákban például zéró tolerancia van a rasszista, antiszemita, kirekesztő megnyilvánulásokkal szemben.

***

Kristen Wall – nemzetközi kapcsolatok szakon szerzett diplomával a zsebében – egy évet szánt magyarországi önkéntes munkára. Részt vesz az idők házi gondozásában, bizonyos napokon a hajléktalan szenvedélybetegekkel kártyázik, majd ételt oszt a népkonyhán, és mosogat, az anyaóvóban focizik a gyerekekkel, segít az angol házi elköszíni, hogy aztán időre befusson biciklijével a roma szakkollégiumba, ahol a nyelvvizsgára készülő hallgatókkal foglalkozik, s közben folyamatosan részt vesz a gyülekezet életében, jár templomba, énekari próbára, ünnepi alkalmakon trombitán játszik... és megállás nélkül mosolyog. Maga a megtévesztő tolerancia és elfogadás. Augusztus óta megtanult magyarul:

– Ha az ember meg akar ismerni vagy érteni egy országot, egy népet, akkor tudnia kell a nyelvét.

– Miért voltál vagy miért vagy kíváncsi ránk?

– Nagyon érdekesnek találok, hogy itt, Közép-Európában, közel egymáshoz sok kis nép él évszázadok óta, és ebben a hosszú történelemben van, amikor jó a kapcsolat egymással, és van, amikor nem. És nagyon más a kultúra. Ezt érezni, érzékelni lehet, amikor utazunk Szlovákiába vagy Ausztriába, vagy épp Magyarországra. Más karakter, más kultúra. Azért szerettem volna idejönni, mert a diploma megszerzése után, amikor még nem volt munka vagy család, ami akadályozott volna, kiváló lehetőség a tapasztalatszerzésre az önkéntes munka. Fontos nekem ez a kapcsolat: amikor a hit, a közösség és a karitatív-szociális munka összekapcsolódik, abban nagyon jól érzem magam.

– Mit tanultál itt?

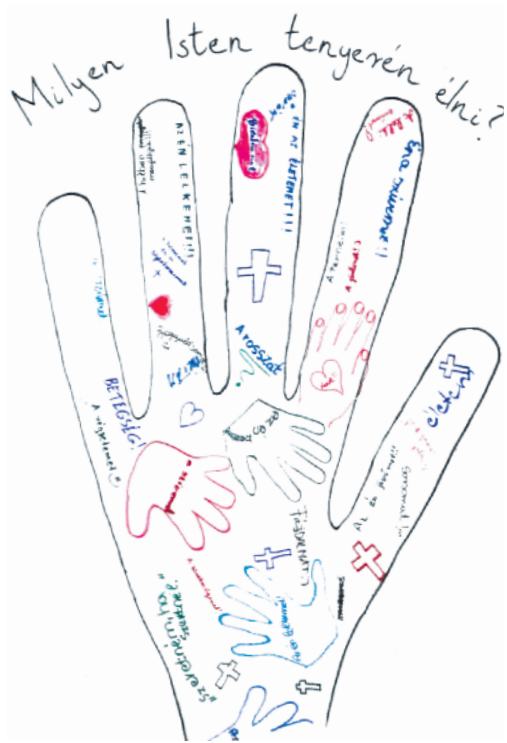
– Hogy nem mindig kell csinálni valamit, hanem türelemmel ki kell várnom, amíg tudok már annyit, hogy segíteni tudjak...

– Steve Nelson mire volt kíváncsi a munkáttal kapcsolatban?

– A tapasztalatainkra. Nemcsak ellenőrizni jött, hanem – mivel most az első négy amerikai önkéntes dolgozik Magyarországon – látni akarta, hogy tudunk-e segíteni, van-e értelme a munkánknak. Én úgy látom, hogy igen, sőt többen is elkelnek itt.

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET

Ifjú északi kezek napja

„Tárjátok kezeiteket az élő Isten felé!” – visszhangzott a budahegyvidéki evangélikus gyülekezet templomának falai között a jól ismert ifjúsági énekben a nap mottója, amelyet a fiatalok állva, az ott megtanult kézművelkedéssel kísérték.

Grendorf-Balogh Melinda lelkész-főszervező köszöntötte, valamint Keczkó Pál és Keczkó Szilvia helyi lelkészek közös áhítata után Fűke Szabolcs galgagutai lelkipásztor tartott előadást.

A végre tavaszi, napsütéses április 13-i szombatn több mint kétszáz fiatal gyűlt össze az Északi Egyházkerület ifjúsági napján, amelyen kezeiket nemcsak Isten felé tárhatták, hanem workshopokon is használhat-

ták, kézműves-foglalkozásokon vagy éppen társasjátékokban. Ezenkívül meghallgathatták a budahegyvidéki ifi zenekarát, játszott a Large Room zenekar is, és énekelt a Boyzless Voice női kamaragyűttes. A Large Room jóvoltából a vállalkozó szellemű ifjúsági csoportok rapdalok formájában is megfogalmazhatták elméneiket a nappal kapcsolatban.

Éhesen sem maradt senki, erről a szervezők több mint száz pizzával gondoskodtak. A morzsaszedés során azután mindenki megtekinthette, illetve -hallhatta az elkészült alkotásokat. A résztvevőket a program végén Bence Imre budai esperes bocsátotta útra áldással.

■ SZALAY ANDREA

FOTÓ: BLATNÍCZKY JÁNOS DANIEL

Otthon tartották a serleget

A négy Békés megyei lutheránus gimnázium sporttalálkozója

► Békés megyében tavaly szeptember óta négy evangélikus gimnáziumban folyik a tanítás. Az intézmények sportkedvelő diákjainak a napokban lehetőségük nyílt a találkozásra és a versengésre: április 11-én első alkalommal rendezték meg a Békés megyei evangélikus gimnáziumok sporttalálkozóját. A Békési Quadrigáról az ötletgazdát, a rendezvénynek helyet adó Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium iskolalelkészét, Győri Gábor Dávidot kérdeztük.

– Kitől származik a Békési Quadriga megrendezésének ötlete?

Győri Gábor Dávid iskolalelkész

– Gáncs Péter püspök úr szorgalmazta a megye négy evangélikus gimnáziumának összefogását. A sporttalálkozó ötlete végül is az én fejemben született meg. Örömmel szolgál, hogy a többi három – tehát a békéscsabai, az orosházi és a szarvasi – intézmény rögtön lelkesen fogadta a kezdeményezést.

– Milyen sportágakban folyt a versengés?

– Kezdetből csapatversenyekben gondolkodtunk, így fiú kispályás foci,

lány- és fiúkosárlabda, valamint vegyes röplabda versenyszámokban zajlottak a mérkőzések. Valamennyi gimnázium minden számban indított csapatot. A tizenhat csapatban összesen száznegyven diák sportolt ezen a csütörtök délutánon. A mérkőzéseknek saját iskolánk sportpályája és tornaterme, valamint a szomszédos kistérségi általános iskola tornaterme adott otthont.

– Milyen eredmények születtek?

– Minden számban hirdettünk győztest, az összesítés alapján pedig vándorserleget adtunk át. Röplabdában a szarvasi Vajda Péter Evangélikus Gimnázium nyert, a többi számban mi, házigazdák, vagyis a Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium – megelőzve a Békéscsabai Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola, Kollégium és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény csapatát. Az összesítésben tehát a mezőberényieké a siker, helyben marad egy évig a vándorserleg is. A díjakat a püspök és Radosné Lengyel Anna egyházkerületi felügyelő adta át, akik végigizgulták a versenyeket. Gáncs Péter a megnyitón igei lelkesítéssel is szolgált.

– Tervezik-e, hogy a jövőben évente megrendezik a Békési Quadrigát?

– Bevallottan hagyományteremtő szándékkal hívtuk össze a fiatalokat, és valóban az a terv, hogy minden évben más-más evangélikus gimnázium látja vendégül a másik hármat. Nagyon örülök, hogy igazán felszabadult légkörű, jól sikerült találkozó volt a mostani, amiről tanárok és diákok, no meg a lelkes szurkolók biztosan sokáig beszélnek majd.

– Mi volt a legfőbb célja a rendezvénynek?

– A cél a közösségépítés volt egy olyan megyében, ahol néhány hónapja négy evangélikus gimnázium él és dolgozik egymás mellett. A békéscsabai és az orosházi nagyobb múltú, míg a másik kettő csak most lépett be az evangélikus oktatási intézmények nagy családjába. Ezért kellett ez a kapcsolatfelvétel egy igazán jó hangulatú sporttalálkozón.

■ SZEGFŰ KATALIN

KISS TAMÁS FELVÉTELEI

Természettudományos versengés

Bonyhádon vetélkedtek az evangélikus iskolások

► A Szent-Györgyi Albert természettudományi versenynek idén a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium adott otthont. A Győryné Timár Henriette természettudományi tantárgygondozó alapította vetélkedőt az evangélikus iskolák tanulói számára először 2007-ben Győrben rendezték meg, majd 2009-ben az aszódi Petőfi-gimnáziumban, 2011-ben Budapesten, a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumban zajlott a megmérettetés biológia és kémia tantárgyból.

Az iskolák évfolyamonként és tantárgyanként egy tanulóval neveztek az idei, április 13-i versenyre is. A korábbi évekhöz képest sokkal több – tizenhét – evangélikus iskola százhusz diákja találkozott Bonyhádon, hogy összemérjék tudásukat. A szervezők pozitívan értékelték, hogy az újonnan evangélikus egyházi fenntartásba került iskolák közül is sokan neveztek a versenyre.

A megnyitó után a diákok először feladatlapokat oldottak meg. Ezalatt Horváth Lúcia, a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium kémia-fizika szakos tanára Mit együnk, hogy jók legyünk?, Kurucz Ádám, a líceum 11. évfolyamos diákja – a 2012. év ifjú természetfotósa – pedig Csendes vadászat címmel tartott rendkívül érdekes előadást a kísérő tanárok számára.

Az elméleti feladatok megoldása után a diákok gyakorlatban is versengtek, évfolyamonként különböző kísérleteket végeztek.

Miközben a tanárok a feladatokat javították, a diákok is meghallgathatták Kurucz Ádámot, illetve a bonyhádi gimnázium tanulójának, Hidas Andrásnak a Völgyeségi-patak vízminőségének vizsgálata című előadását.

A verseny komplexitását mutatja, hogy az utolsó fordulóban a csapatok-

nak lakóhelyük legégetőbb környezetvédelmi problémáját és annak megoldási lehetőségeit kellett bemutatniuk három percen belül. Ez az elem színesítette a programot, hiszen a versenyzők közben jobban megismerhették egymást. A bemutató műfaja kötetlen volt: jelenet, élőkép, vetített képes előadás is lehetett. Ezek mindegyikével éltek a résztvevő diákok.

A meghívott szakértő zsűri a szakszerűség mellett a kreativitást is értékelt. Ezt a fordulót a szarvasi Benka Gyula Evangélikus Általános iskola csapata nyerte.

Biológiából és kémiából is évfolyamonként jutalmazták a helyezetteket. (A tanulók eredményei, valamint a versenyen készült fényképek az iskola honlapján megtekinthetők.)

Az iskolák közötti versenyben a házigazda Petőfi-gimnázium érte el az első, a Deák téri gimnázium a második, a békéscsabai gimnázium pedig a harmadik helyezést.

A bonyhádi intézmény kémia és biológia szakos tanárai mindent megtettek a verseny sikeres lebonyolítása érdekében.

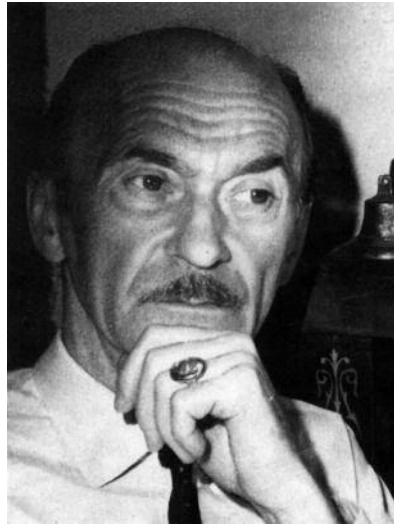
■ GYŐRYNÉ TIMÁR HENRIETTE
természettudományi
tantárgygondozó

Nem múltó erdélyi sebek

Jékely Zoltán születésének századik évfordulójára

► Kimondom nevét, és a különös csoda jut eszembe: két jeles költő egy családban. Apa és fia. *Jékely Zoltán* 1913. április 24-én született Nagyenyeden, ahol édesapja a nagy múltú református Bethlen-kollégiumnak volt a tanára. *Áprily Lajos* az erdélyi magyar irodalom halk szavú poétája, finom szövésű versek írója 1909-ben kezdett tanítani, ekkor lépett át az evangélikus egyházból a reformátusba, bizonyára *Károli Gáspár* bibliás hangja miatt, *Ady* titkos sugárzású versei hatására...

A kollégium közelében egy kertes házhoz köthető Jékely bontakozó költészetének tápláló környezete. „Mindenn itt van, mi örökkön-örök...” – írta az *Álom a Sétatérrel* című versében. 1929-től, családjának Magyarországra költözése után a budapesti Lónyay utcai református gimnáziumban tanult, majd a budapesti egyetemen magyar-francia szakon végzett.

Mondhatni, innen datálódik életének kettőssége: Óbuda és Kolozsvár nem szűnő emlékei, ódon-szép házak és erdélyi fenyőerdők, Róma és Párizs csodái, az emberi élet törekénységének fájdalomja.

Dolgozott fáradhatatlanul: versek, elbeszélések, mesejátékok kerültek ki keze alól. Dante-, Racine-, Shakespeare-fordítások; *Goethe Faustjának* első része, *Széchényi* német nyelvű *Naplójának* magyarítása. Esszéiben erdélyi íróitársairól és barátairól (*Kós Károly*, *Kuncz Aladár*, *Makkai Sándor*, *Reményik Sándor*, *Tamási Áron*, *Dsida Jenő*) rajzolt szeretetteljes képet.

Az írás szerelmét édesapja oltotta belé, ahogyan a mindig tündöklő nagyenyedi tájt is. Az izes beszédet, nevetető tréfát, a természet gyógyító csöndjét. Ezért látják ma is az emlékezők horgászbottal a kezében, sibaakancsban visszatérni karcsú férfialkáját.

„A nagy énekesek aranyhangja az övé – írta *Nemes Nagy Ágnes* –, egyszerre áttetsző és testes, fátyolos és édes, mintha az északi dallam szólna déli bariton hangon. Jékely Zoltán költői aromája hasonlíthatatlan; az ilyen zöld-arany íz ritka nálunk, talán nincs is több, talán nem is lesz.” Vagy lesz, van is öröké – őáltala –, folytatam a keserű sorokat. Hiszen nemzedékének nem egy tagja hullt a feledésbe: *Rónay György*, *Takáts Gyula*, *Kálnoky László* nevét alig hallani, egyedül *Weöres Sándor* életműve lobog nem szűnő fényen.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Dalban verselő

A magyar költészet napját *József Attila* születésnapjára emlékezve 1964 óta április 11-én ünneplik szerte a világon, ahol magyarok élnek. Ez alkalomból rendezett irodalmi estet a kolozsvári Járosi Andor Keresztény Kulturális Műhely és a Collegium Lutheranicum a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspökségének udvarán levő Reményik Sándor Galériában.

Izgatottan érkeztek a magyar líra kedvelői *Bertóti Johanna* *Versék között* című előadójátékjára, amelyen 20. századi, illetve kortárs költők versei hangzottak el gitárkísérettel. Az előadó hangja megmozdította a szívet, a versek a dallam által szárnyra keltek, és eljutottak a hallgatók lelkéig. Mindenki elmondhatta, hogy a költészetnek szentelt egy óra a csodálatos galériában olyan pillanat volt, amelyet újra és újra átélni vágyik az ember. Többnyire játékos, vidám hangvételű dalok hangzottak el, sőt néhány dal esetében az előadó arra biztatott mindenkit, hogy bátran kapcsolódjon be az éneklésbe, segítsen a rímfaragásban. Így az egybegyűltek egy kicsit „költőnek” is érezhették magukat. A közönség nagy szeretettel fogadta, amikor az utolsó dalok között Bertóti Johanna a saját szerzeményét is előadta.

■ ILLYÉS SÁNDOR

Nézem a költő töprengő arcát. Redőszabdalt homloka mögött az élet féltése! Az erdélyi rőzsegyűjtő szegények vigasztaló sorai, Kalotaszeg veszendő értékei, a lassan Istené lett templomok dőlt tornyai... A boldog gyerekkori tájak elvesztését is fölpanaszolta, a hegyi patakok eltűnt pisztrángosait, az árnyékká lett költőtársakat. De fekete gyászal bevont soraiban, halálverseiben is ott bujkál a remény, az élet szépségének a kimondása.

Jékely Zoltán az élet és halál gyötrelmes vívódásának a költője, a kozmikus teljesség éneke. Válogatott verseinek kötetcímevel (*Az idősárhányhoz*, 1975): az idősárhánnyal viaskodó férfi, aki soha nem adta meg magát, s nagy lobogású költészetével győzelmeket is kicsikart.

Régi erdélyi est képeivel fejezem be emlékezésemet. Felesége, a versmondó fejedelem asszony, *Jancsó Adrienne* idézte az apát és a fiát. A hallgatóság – zsúfolásig tele a terem – a végén már csak egy Jékely-verset várt: *A maroszentimrei templomban* fájó-zsoltáros sorait.

És a mély csöndben fölzengetek a szétszóratott magyarokért kiáltó mondatok: „Fejünkre por hull, régi vakolat, / így énekeljük a drága Siont; / egér futkározik a pad alatt / s odvából egy-egy vén kuvik kiront. / Tízzen vagyunk: ez a gyülekezet, / a tizenegyedik maga a pap, / de énekelünk mi százak helyett, / hogy hull belé a por s a vakolat, / a hiuban a denevér riad / s egy-egy szuvas gerenda meglazul: / tizenegyedikünk az árva pap, / tizenkettedikünk maga az Úr. / Így énekelünk mi, pár megmaradt / – azt bünteti, akit szeret az Úr –, / s velünk dalolnak a padló alatt, / kiket kiirtott az idő gazul.”

A KÖLTÉS ZET LAPJAI

Három százból font teljesség

► Kamaszkora óta szinte mindennapi kenyeré a vers. Miként a Bibliában, kérdéseire választ kedves költőinek gondolataiban is talál. *Hallgatóné Hajnal Judit* matematika–német nyelv és irodalom szakos tanár, a győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ igazgatója – sok más mellett – arról mesélt, miként rímelt egymásra lelkében *Dsida* és *Babits*, és mitől vált számára egy-egy versük zsinórmértékké.

– Azok a versek fontosak számomra, amelyekben ott rejtezik az alkotó, az Isten és én. Ebben a három százból font teljességben tudom csak igazi átéléssel megérezni magamat. Ha visszaemlékszem fiatalkoromra, óhatatlanul először szerelmes versek jutnak eszembe. A középiskolában szinte egymásra lícitálva hoztuk reggelente a köteteket, amelyekből becsengetés előtt élvezkedve olvastunk egymásnak. A legkedvesebbekből mindegyik lánynak volt egy füzetbe írt saját versgyűjteménye – emlékezett *Hallgatóné Hajnal Judit*.

Ezekben a zsendülő években, amikor az embernek már volt párja, mindegyik költeményben ott látta őt. Így *Pilinszky János* *Azt hiszem* című versében is, amely azért is nagyon kedves, mert a férjem első ajándéka egy *Pilinszky-kötet* volt. Nagyon megnőttek az esélyei nálam ezzel, felnéztem rá, hogy egy tizenéves fiú ilyet olvas: „Azt hiszem, hogy szeretlek; / lehúnyt szemmel sírok azon, hogy élsz. / De láthatod, az istenek, / a por, meg az idő / mégis oly súlyos bukkákat emel / közéd-közém, / hogy olykor elfog a / szeretet tériszonya és / kicsinyes aggodalma.”

Azt már csak később értettem meg, hogy ebben a versben a szerelmen túl ott az Isten is, ahogy a nyíló, illatos kertben is. Ez sugárzik a kevésbé ismert, de általam nagyon szeretett költő, *Vecsey Kiss Mária* *Még mindig* című költeményéből is: „Még mindig felbolydul bennem minden, / ha itt van a tavasz, / s a kertek alatt elhaladva / buta kis virágok örjítő illata megcsap. / Még mindig valami sejtelmes áhítat...”

Egyetemista korom óta szeretem *Goethe* verseit, ezek közül is nagy kedvenc az *Ezer alakba rejtőzhetsz*, amely így kezdődik: „Ezer alakba rejtőzhetsz előttem, / Csupa-Kedvesség, látom, mind te vagy; / fut-hatsz, csodák varázsfátylába szőtten, / s Csupa-Jelen, látom, hogy merre vagy.”

Hasonlóan régi verstársam *Rilke* *Szerelmes dala*, amely német eredetiben is, *Kosztolányi* fordításában is csodálatos harmónia: „Milyen hangszere vonták szíveinket? / S milyen játékos tart kezébe minket? / Ó, égi dal.”

Fontos élmény *Hallgatóné Hajnal Judit* életében az anyaság is, amelyet véleménye szerint legcsodálatosabban *Ratkó József* *Zsoltár* című verse emel égi magasságba.

– Az még különlegesebbé teszi ezt a költeményt, hogy a költő lánya, *Éva* kollégám. Olyan bátor gondolat így írni az anyákról, a megfeszítetthez felémelni az anyaságot, behelyezni az isteni végtelenségbe, tökéletességbe, olyan bátor gondolat, amely szinte

páratlan a magyar irodalomban. Ugyan más miatt, de *Ratkó József* *Úgy élni, mint a fák* című verse is

FOTO: Mészáros Matyas

kedves számomra. Csodás vallomás a helytállásról, az emberi tartásról, a gyökerekről, arról, hogy miként érdemes élnünk: „Úgy élni, mint a fák, igen. / Munkában szüntelen. / Termést nevelni, bármilyen kicsit, / óvni, míg megízeseedik. / Állni, túlélni öklelő viharral, / visszaítve is! S kinőni a bajt. / Évről évre újabb rügyekkel, / sirmélyig nyúló gyökerekkel...”

Igen, kell, hogy legyenek gyökerek, és kell, hogy azok vastagodjanak, kell, hogy legyen hazánk! Főként olyan világban, ahol emberi kapcsolataink inognak, a hűség, a tisztesség, a szeretet, az állandóság mint ér-

RATKÓ JÓZSEF

Zsoltár

Az anyák halhatatlanok, csak testet, arcot, alakot váltanak; egyetlen halott sincs közülük; fiatalok, mint az idő.

Újra születnek minden gyerekkel; megöletnek minden halottal – harmadnapra föltámadnak, mire virradna. Adassék nekik gyönyörűség, szerelmükért örökös hűség, s adassék könny is, hogy kibírják a világ összegyűjtött kínját.

ték kopni látszik. Ha már a haza szóba jött, *Kányádi Sándor* egy négyesorosra jutott eszembe: nyelvi bravúr arról az erőről, amely például az erdélyi magyarság megmaradásának záloga volt a nehéz évtizedekben, de az ma is. *Játszva magyarul*: „aki megért / s megértet / egy népet / megéltet”. Egészen más hangon szól a haza-

fiságról, a szülőföld iránti szeretetről *Kányádi Mikor szülőföldje határát megpillantja* című versében: „a szívem kolumbusz árbockosárból / kiáltó matróza mikor / idáig érkezem / minden más táj csak óceán / ez itt a föld / a föld nekem”.

Visszagondolva még *Pilinszkyre*, óriási élmény volt számomra *Kányádi Sándor* *Elmaradt találkozás Pilinszky Jánossal* című remeke. Sugárzik belőle, ahogy megérezte a költőtárs zsenialitását, sugárzik belőle az a végtelen tisztelet és szeretet, amelyet iránta érzett. Illetve annak bevalása, ami az igazán nagyok sajátja, hogy „én egy vagyok a kicsik közül”: „egyszer már majdnem sikerült / egyik verssorod csuhakötelen / mint az artistáknak a trapézra / följutnom de láttam hogy te a / megváltás lassacskaán kétezer / év óta egyre húzódo zürös / utómunkálataival vagy el- / foglalva szemérmesen és / megértő tisztelettel vissza- / ereszkedtem a porondra”. Ez igazi alázat!

Hallgatóné Hajnal Judit meghatározó útmutatásként dédelget magában két egymásra „rímelő” verset: *Dsida Jenőtől* a *Tekintet nélkül* és *Babits Mihálytól* a *Jobb és balt*.

– *Dsida* ezt „parancsolja”: „...mondogatni kell / a fel-lebbezhetetlen, / sziklake-mény, / erősítő, / vigasztaló / igét: / Krisztusnak és Pilátusnak, / farizeusoknak és vámosoknak, / zsidóknak és rómaiaknak / egyformán szolgálni / nem lehet.”

Ugyanez a gondolat szólal meg *Babitsnál* is: „S tán / ilyen báb vagyok én is – de a bábót / dróttjai tartják; s tudjátok meg, izmos / dróttjaimat nem kétfelülről / rángatják, hanem Valaki fölülről / igazítja / kimondhatatlan ujjal.”

Ez a két vers számomra zsinórmérték, egymást erősítő két üzenet. Mindkettő arra biztat, hogy ne hiányozzon életünkéből a makacs, meg-fellebbezhetetlen, szenvedélyes értékrendvállalás, ami a jövőnket jelenti.

A versséta végén még *Ambrus Lajos* korondi költő *Üzenet Győrbe* című verséből idéznék, amely baráti kapcsolatunk egyik megnyilvánulása. Nekünk, a Péterfy-iskolának íródott, azért is különösen kedves. Így zárul: „Csak a szülőföldről, jóban / és rosszban, örömben és bánatban, / hogy legyen, ahonnan elmenni, / legyen, ahová visszatérni, / értelme legyen otthon maradni, / s ahol egymásra találhatunk: / az legyen.”

Nagy Gáspár a másik költő, aki szintén többször megtisztelte iskolánkat látogatásával, verssel, aki helytállásával sokaknak adott hitet, tartást. Mindig megrendülten olvassom verseit, köztük a *Belátást*: „Nem lehet a világot Isten nélkül fölnevelni / nem lehet a világot Isten nélkül megérteni / nem lehet a világot Isten nélkül szóra bírni / illetve lehet / csak az olyan rémült magánkaland / melyet a kétségbeesés kormányoz / s végkimenetele fölöttébb kétséges”. Ezek után már nem lehet mit mondani!

■ GÜLCH CSABA

Dies Academicus a hittudományi egyetemen

▶ Folytatás az 1. oldalról

Meggondoloztató, hogy mennyire másképp értelmezik az evangélisták például Jézus *Hegyi beszéde* kapcsán a szegénység fogalmát – mutatott rá Fabiny Tamás. Lukács az, aki jobban figyel a társadalmi igazságtalanságokra, aki valóban a „szegények oldalán áll”. Máté viszont spiritualizálja a kérdést, és lelki szegénységről beszél, „elkeni a valós feszültségeket” – ahogyan a püspök fogalmazott.

Haszon és hasznosság szavunk értelmén is érdemes elgondolkozni – világított rá Fabiny Tamás. Az „arany középre” való törekvés a pénzügyekben is érvényes tehát, ahogy az idézett, példabeszédekbeli ima is tanúsítja: „Se szegénységet, se gazdagságot ne adj nekem! Adj annyi eledelt, amennyi szükséges.” (Péld 30,8)

Az előadást néma meditáció zárta: *Váli Dezső* festőművész *Kolduskeresztút* című fotósorozatát tekintette meg kivetítőn a közönség.

Csányi Vilmos biológus, (humán)etológus akadémikus *Verseny a*

bőségszaruért címmel jóslatokkal kezdte előadását. 2030 és 2050 körül várhatóan megáll a populáció robbanásszerű növekedése – állította a kivetítőn látható grafikonokat értelmezve. Majd – csak úgy mellékesen – hozzátette: jóslatok csak zárt, valamilyen logika szerint működő rendszerekkel kapcsolatban mondhatók, az emberi társadalom márpedig nem ilyen. A kulturális evolúciót is kutató professzor az ember rendszerszervező képességét emelte ki, és négy további jellemzőt, amelyek csak az ember sajátjai: az akciók, a hiedelmek, a konstrukciók és a hűség gyakorlása. Elsősorban a hiedelmek világába kalauzolta életszagú történetekkel hallgatóságát.

Szabó B. András evangélikus lelkész, doktorandusz többszörös keretbe ágyazta *Gazdagsági válság és igehirdetés* című előadását. A retorikus és „academicus” fogásokat, illetve költői képeket sűrűn váltogató előadás központi gondolata az volt, hogy minden kérdésünket, így a gazdasági válság kérdését is Istennel összefüggésben kell feltennünk, ennek alapján

feltárnunk, és a jövőben ennek megfelelően kell élnünk, keresztény kontextusban – az örökkévalóságnak:

Balázs Géza nyelvész előadás közben

„A világ pedig elmúlik, és annak kívánsága is; de aki Isten akaratát cselekszi, megmarad örökké.” (1Jn 2, 17)

Az aktuális „válságos” kérdésekkel is kell valamit kezdenünk, elvégre –

ahogy a példaként hozott történet kisfiújával megesett – velünk is előfordulhat, hogy hiányzik pár euró a

is, ha jómódú berliniek, és akkor is, ha kevésbé tehetős magyarok vagyunk...

Nem árukt zsákba macskát a közszolgálati televíziók értéktérítő törekvéseivel – és „letöréseivel” – kapcsolatban *Fabri György*, az ELTE rektorhelyettese *Értékkommunikáció és a média* című előadásában. Mint a Közszolgálati Testület elnöke ijesztő adatokkal és statisztikákkal érkezett az ország tévénézési és internethasználati szokásairól. Az Északi Egyházkerület felügyelői tisztét is betöltő előadó az egyházak szerepét hangsúlyozta az értéktérítésben.

Rendkívül progresszívnek mondható az a hozzáállás, amelyet a hat előadó egytől egyig képviselt a konferencián. Mindegyikük más szempontból vizsgálódva jutott hasonló következtetésre: a keresztény embernek szembesülnie kell a 21. század értékrelativizáló, manipuláló, gondolati rabságba kergető tendenciáival, hogy rálátása legyen arra, ami körülveszi, de bátran mehet „szembe a széllel”, ha az ígére tekint.

■ KINYIK ANITA

Értelmiségi szerepértelmezés és helykeresés

■ DR. KORÁNYI ANDRÁS

„Soha talán irodalom és filozófia oly féltve nem kerülgették »a Kor centrális problémáit«, mint ma. Holott sohse volt tikkadtabb a Szellem, elepedve egy Szó enyhületéért. Egy szóért, mely méltó az Ige nevére, amit a grammatika cselekvésszónak is mond? Ó, nem, nem, az Isten őrizzen! Cselekvés elég volt, több is az elégnél: legalább ahogy a könyv és puskaszimbólumban értik – mert azt olvasom, hogy ez a gondolat és cselekvés jelképe. Cselekedtünk – vagdalunk, lövöldöztünk – összevissza, jobbra és balra, mindenféle szavakat kiabálva a sötétben. Az a szó sohasem hiányzott, amelyik »tettekét gyűjt«. De az, amelyik világosságot!”

(Babits Mihály:

Az írástudók árulása, 1928)

Babits Mihály közel évszázados gondolatai talán ma is segítenek nekünk tisztábban látni, de legalább tisztábban megkérdezni: ki is számít ma értelmiséginek? Különösen abban a tekintetben, hogy kiket is keresünk az evangélikus egyházban vagy a szélesebb kereszténység körében, amikor értelmiségieket akarunk megszólítani. Hiszen a babitsi helyzetleírás ráillik a mára: ne csak cselekvést! Keressük azokat a „Szókat”, amelyek mégis méltók az Ige nevére, legalább abban az értelemben, hogy világosságot gyűjtanak!

De ki is lenne az értelmiségi, akit az egyházban szeretnénk felkutatni, megszólalásra bírni? Úgy általában és egyszerűen „a diplomások”? Azért ennyire nem papírforma kérdése az egész! Hiszen a nagy iskolai papírgyűjtésnek ebben az elmúlt évtizedekben elburjánzott áradatában, különböző szintű, rész-, szak- és kiegészítő képzések tömegében vissza kell kérdeznünk, hogy a sok hasznos, tervezhető, munkaerőpiacra alkalmas diploma birtokosai között az értelmiségi hagyományos tünete és sajátossága még megvan-e? Az ugyanis, hogy az értelmiségi – lelkész és nem lelkész egyaránt – világlátó és emberértő ember! Széltében és hosszában, egyénben és közösségben egyaránt gondolkodó, beleérző, hozzáértő ember, aki a babitsi értelemben is világlátó: szavával világosságot gyűjt.

***

S vajon a teológus értelmiségi-e manapság? Nem csak arra gondolok, hogy világlátó és emberértő ember-e. Arra is. De kívülről nézve is: a teológus részese lehet-e annak a körnek, amelyről azt tartják még a nem teológusok is, hogy mondandója van a világról, az emberről és a világosságról? Nem vált-e a teológia valamiféle kiegészítő műveltséggé, azok számára címkézve, akiket a vallás és az egyház még mélyebben is érdekel? Hasznos háttérismeret, amely jól jöhet az államigazgatásban, az orvoslásban, a pedagógiában, a pszichológiában, a szociológiában, a kommunikációs tudományokban, a természettudományokban, a természettudományok háttérfilozófiáiban – de önmagában már meg nem áll...

S vajon nem az bujkál időnként még bennünk is, hogy ezt magukkal a teológusokkal is be kell láttatni? Hogy ők maguk is az egyházban va-

lók. Mérhettelen gyanakvással tekintenek ránk mint zavarkeltőkre, és azt is meg kell vallanunk: ennek a gyanakvásnak egy jelentős része teljesen jogos. Hiszen értelmiséginek lenni egy közösségben, egy egyházban is egyfajta kisebbségi misszió, amellyel nagyot lehet segíteni, de nagyot lehet rombolni is. Ha viszont építő misszió is lehet, akkor erről mindenképpen bővebben kell beszélnünk!

Ennek a sajátos, értelmiségihez méltó missziói szolgálatnak az alapja a *társszolgálat*. Ennek hagyománya és irodalma is van a hazai evangélikuságban, mégsem magától értődő. Lelkészi és munkatársi társszolgálati komoly kihívás manapság: nem az-e a gyülekezeti és közegyházi valóságunk, hogy a lelkész, a teológiai végzettségű lesz a bibliafelelős a presbitériumban, a gyülekezetben, a testületben, a többiek pedig hozzájuk egyb-

a közösség építésében! Milyen jelentős szempontnak kell ennek lennie például a gyülekezeti és közegyházi szerepértelmezésben, feladatmegosztásban, akár a választásban is!

Az értelmiségi missziói szolgálat sajátos velejárója, hogy *víziója* van: a gyülekezetről, az evangélikus egyházzal, a kereszténységről, a szűkebb és tágabb társadalmi-emberi környezetről. Ez a vízió nem azonnali cselekvési terv abban az értelemben, hogy ha valami – szerintem – jó eszembe jut, azt azonnal át is akarom vinni mindenem és mindenkin keresztül. Inkább olyan látásmód, amelyben a konkrét közösséghez való odatartozásom engem is érintő, megmozgató, személyes részvételmet a valóságban megfogalmazó megérintettségé válik. A vízió éppen abban nyeri el jelentőségét, hogy világosan és emberértő tudom kapcsolatba hozni a valósággal: és éppen ebben a formájában lesz olyan látási és közösségi viselkedési móddá, amely valóságos missziói eséllyel „állapotos” látásmód is!

***

Az értelmiségről – jelen, igencsak leromlott általános állapotában – részben jogosan alakult ki az az általános vélekedés, hogy képtelen az emberi közösségek integratív részese lenni. Sőt politikai ideológiák és egyéb emberi gyengeségek hatása alatt az értelmiség is gyakran aktívan részt vett a közösségi élet pusztításában. Az egyházban keresett értelmiségi-nek viszont feltétlenül közösségi és a közösség iránt mélyen elkötelezett embernek kell lennie, sőt különleges felelőssége, hogy *integratív személyiségként* elől kell járnia a gyülekezeti és közegyházi közösségépítésben!

Ahol az értelmiségi betölti küldetését az egyházban, ott ennek nyoma lesz a *képzés és képződés* területén. Kétezer éves tapasztalat az egyház missziói munkájában, hogy a jelentős eredmények elérése érdekében nemcsak komoly és elszánt lelki, hanem komoly és elszánt szellemi erőfeszítést is tenni kell!

Tanulságos, hogy minden korban, de *Luthernál* talán mindennél hangsúlyosabban emelkedik ki, hogy a keresztény embernek (tehát nem csak a lelkésznek!) tisztában kell lennie az alapvető tanítással (*Miatyánk, Hiszekegy, Tízparancsolat, keresztység,*

úrvacsora). Vajon gyülekezeteink, akár presbitereink és előjáróink mindenütt világosan és tisztán látnak-e ezekben az alapvető kérdésekben? S akkor még meg sem kérdeztük, hogy milyen értelemben bizonyulunk mi manapság az ige, a Biblia egyházának? Vajon mekkora ebben az értelmiség példamutatásának a szerepe?

De a képzés természetes velejárója az igazság iránti szomjúságnak is! Az egyre duzzadó diplomaszámok világában nem volna-e természetes, hogy szak- és továbbképzések területén az egyházi értelmiség odaforduljon a teológia tudománya felé is?

Több oktatási és diakóniai vezetőnk, illetve helyben megszülött gyülekezeti munkatárs szerzett teológiai jártasságot és végzettséget az Evangélikus Hittudományi Egyetemen – de ezt a példát akár saját körükből, akár intézményeinkből és gyülekezeteinkből tovább tudjuk-e vinni? Hiszen az a gyülekezeti közösség, ahonnan ez a fajta szomjúság nem jelentkezik, tartósan aligha tud építkezni a misszióban – legalábbis nem a közziklára...

Végül ki kell emelnünk azt a feladatot is, hogy a keresztény értelmiséginek természetes összekötő szerepe van a saját egyházi és gyülekezeti, valamint szellemi és emberi környezete között. Ha valóban világlátó és emberértő, akkor kiemelkedő felelőssége, hogy különböző világok között megteremtse a lehetőséget, hogy *szót értsenek egymással*. Valahogy úgy, ahogyan a pünkösdi nyelvcsoda is a Szentléleknek azt az erejét és szándékát tárja fel, hogy más nyelven – s nem feltétlenül csak idegen nyelveket – beszélő emberek szót találjanak és értsenek egymással, ha Isten dolgairól van szó. S ha ebből annak idején egy olyan keresztény egyház születhetett, amely kétezer év után is fennáll, akkor ebben az erőfeszítésben még nagyobb erőket is érdemes megmozdítanunk!

Így vegyük újra használatba a „Szókat”, amelyek Igék is egyben – és legyen közöttünk is nagyobb Világosság!

A szerző az Evangélikus Hittudományi Egyetem Egyháztörténeti Tanszékének docense. Az írás a Magyar Evangélikus Értelmiségi Társaság konferenciáján (április 6., EHE) elhangzott előadás szerkesztett változata.

Korányi András a Mevét-konferencia előadójaként

lamiféle kiegészítő, kevésbé piacképes műveltség hordozói csupán?

Kicsoda tehát az evangélikus értelmiségi az egyházban és a gyülekezetben? A mindennapi életben persze hamarabb ráismerünk. Először is kellemtelen alak, ezt mindannyian tudjuk. Mert egyrészt önálló gondolatai vannak, másrészt ezeket nem is mindig képes a többiekkel egyeztetni. Emellett állandóan ezeket akarja átvenni minden egyes presbiteri és testületi ülésen és szavazáson, és ha nem hallgatják meg valahol, akkor a következő alkalommal is napirendre tűzeti

szaktudásukat a közösség ügyének az előmozdítása érdekében?

Nem arról van szó, hogy a lelkész ne legyen szakértője a maga területének, s a nem lelkészek pedig ne adják hozzá a közös ügühöz azt, amihez értenek. De a keresztény értelmiségi gondolkodásmód és viselkedésforma nem mérhető csupán a hasznosság és az állandó cselekvés mértékével! Mert ehhez az értelmiségi missziói szolgálathoz az értelmiségi ember nemcsak speciális szaktudását és tapasztalatát hozza, hanem biblikus intelligenciáját és biblikus viselkedéskultúráját is

Ez az esztendő immáron a huszonegyedik, amikor a Magyar Testvéri Börtön-társaság (MTB) – közösen a Börtönlelkészek Magyarországi Szervezetével és más társszervezettel – Magyarországot is bekapcsolja a nemzetközi börtönmissziós imahétbe, minden hazai és határon túli felekezet gyülekezeteihez, egyházközségeihez eljuttatva felhívásukat, illetve az imahét programját. A börtönmissziós imahétet a világ mintegy száz országában szervezik meg. Az alábbiakban az MTB elnökének levelét közöljük.

NE FÉLJETEREK!

Nemzetközi börtönmissziós imahét

2013. április 21–28.

Ebben az évben a nemzetközi börtönmissziós imahét témája szerinte a világon: a félelem. Ezért az üzenet ilyen egyszerűen hangzik: *Ne félj!*

A Szentírásban rengetegszer olvashatjuk, szól hozzánk az Isten, szól hozzánk Jézus Krisztus: „*Ne félj!*” „*Ne félj!*” *Ezsaiás próféta könyvében: „Ne félj, mert megváltottalak!”* A feltámadott Jézus a sír mellett megremült asszonyoknak pedig ezt mondja: „*Ne félj!*”

veszik tőlünk, ami a miénk, félünk a bűnözőktől és attól, hogy kiszabadulnak a börtönből.

A bűnözők is sok mindentől félnek. Félnak a büntetéstől, attól, hogy elveszítik szeretteiket, mire a börtönből kikerülnek, vagy attól, hogy nem tudják, mi lesz velük szabadulásuk után.

Csodálatos szolgálat elmondani az embereknek, hogy nem kell félni, az Isten szeret bennünket, velünk van. Ezt a szolgálatot végzik börtönlelkészek és börtönmissziósok is, hogy ne a félelem legyen a legerősebb érzés, hanem a reménység, az új élet iránti vágy, hogy a börtönben lévő, megtapasztalva Isten megbocsátó szeretetét, térjenek vissza családjukhoz s a társadalomba. Ezért imádkozunk a fogvatartottakért és családjukért, börtönlelkészekért, a börtönmisszióért s mindazokért, akiket szolgálatunk érint.

Lelkész testvérek, segítsétek, álljatok mellettünk hűveitekkel az imádkozás áldott szolgálatában! Isten áldjon érte mindenkit!

Imádkozó és testvéri szeretettel:
■ ROSZÍK GÁBOR
evangelikus lelkész

Jó ezt hallani nap mint nap, hiszen tele van az életünk aggodalmaskodással, félelemmel, annyi mindentől félünk. Félünk a jövőnkől, a megélhetési problémáktól, betegségtől, haláltól. Félünk attól, hogy bánatnak, el-

Imádkozzunk!

Április 21., vasárnap: *a fogvatartottak és a börtönmisszió vasárnapja*. Imádkozzunk az Úr irgalmáért az elítéltekért, a szabadultakért, családjaikért, gyermekeikért, az áldozatokért és a börtönmisszióért! Hogy az elítéltek megértsék az Úr gondoskodását, reménykedjenek, és keressék a bűnbocsánatot. A rabokért, hogy megbékéljenek az áldozatukkal, a családdal és a társadalommal.

Április 22., hétfő: *a helyreállító igazságszolgáltatás napja*. Imádkozzunk, hogy az igazság kegyelemmel teljes legyen! A törvényalkotókért, hogy olyan törvényeket hozzanak, amelyek a bűnözők megtérését és társadalmi beilleszkedését segítik. A bírákért, hogy igazságos ítéleteket hozzanak, és munkájukat igazság és könyörületesség vezérelje.

Április 23., kedd: *az áldozatok napja*. Hogy az áldozatok vigasztalást találjanak az Úrban. Hogy megtanuljunk irgalmasnak lenni azokkal, akik fájdalmat okoztak.

Április 24., szerda: *a szabadultak napja*. Imádkozzunk a szabadultakért, hogy megtalálják helyüket a közösségben! A volt fogvatartottakért, hogy családjukban és a társadalomban megértésre találjanak. Hogy amint új életet kezdenek, képesek legyenek ellenállni a kísértésnek.

Április 25., csütörtök: *a büntetés-végrehajtás napja*. Imádkozzunk a börtönparancsnokokért és családjukért, hogy megbecsüljék őket! A börtönökben dolgozókért, hogy irgalommal végezzék munkájukat, hogy bátorítva és reményt adva cselekedjenek hivatásuk gyakorlása közben.

Április 26., péntek: *a börtönben lévő családjának napja*. Imádkozzunk az elítéltek családjáért, különösen a gyermekekért, hogy szebb jövőjük legyen! Az elítéltek családjáért, hogy a távollét ne gyengítse szeretetüket, és támogassák egymást. Az otthon maradt családokért, hogy irgalmat találjanak az Úrban, és türelemmel viseljék azt a megpróbáltatást, hogy hozzátartozójuk távol van.

Április 27., szombat: *a börtönlelkészek, -missziósok napja*. A börtönlelkészekért és önkéntesekért, hogy az Úr adjon erőt, kitartást és türelmet munkájukhoz. Hogy a felelősök és az elítéltek is segítséget kapjanak a börtönlelkészektől és -missziósoktól.

Április 28., vasárnap: *a megbékélés napja*. Imádkozzunk, hogy a fogvatartottak a kereszthez jöjjenek! Ahhoz a helyhez, ahol a szeretet és az igazság találkozik. Hogy a fogvatartottak megbékéljenek áldozataikkal, családjukkal és közösségeikkel.

Imádkozzunk! Szeretettel kérjük lelkész testvéreinket, hogy a húsvét ünnepe utáni 3. vasárnapon (április 21.) kezdődő héten szokásos alkalmaikon kapcsolódjanak be az imádságba, s tegyenek biztosságot arról, hogy a feltámadt Jézus Krisztus az igazság, és nála van a megbocsátás és az irgalom. Ez az az üzenet, ez az a világosság, amelyet mindannyiunknak hirdetni kell a börtönök falain belül és kívül, a fogvatartottnak és gyermekeiknek egyaránt.

A zárkában mindenki hívő

– avagy szeretnél-e Jézusnak tetsző életet élni?

► Cigánymissziós csendesnapot tartottak április 8-án a tiszalöki börtönben. Erre a napra – Szűcs M. Klára református börtönlelkész meghívására – a nyíregyházi Evangelikus Roma Szakkollégium hallgatói is bebocsátást nyertek Magyarország egyik legkorszerűbb büntetés-végrehajtási intézetébe, ahogyan a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönparasztorációs Társaság képviselői és a görögországi evangélikus gyülekezet roma származású biznyságtevői is. A roma kultúra napjára időzített börtönmissziós alkalmat a fogvatartottak és a szakkollégista fiúk futballmérkőzése vezette be. A délutáni együttlétről készült felvételt később az intézmény zárt láncú tévéhálózatán minden fogvatartott megnézheti. Mintha egy amerikai filmbe csöppentem volna – fogalmazták meg többen is a látogatás különleges élményét, akik most először tekinthettek be a Tiszalöki Országos Büntetés-végrehajtási Intézet magas falakkal, rácsokkal és megannyi egyéb – látható és láthatatlan – biztonsági berendezéssel elzárt világába. Az ország egyik legújabb börtöne ez, zöldmezős beruházásként, PPP-konstrukcióban (az állami és a magánszféra közreműködésével) épült a szabolcsi kisváros határában. 2007 nyarán adták át, hogy egyszerre hétszáz elítélt töltsen itt büntetését, ha vétett a törvények ellen. Civil ember számára a börtönben minden különleges, ám a szigorú szabályok kijelölik a kíváncsiság határait...

Mintegy negyven fogvatartott várta a látogatást az intézet kultúrtermében, ahol mindenekelőtt a zene, a közös éneklés segítette az egymásra hangolódást, majd Zsarnai Krisztián evangélikus lelkésznek, a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye esperesének igehirdetése következett. Megküzdött közönségének el-elkalandozó figyelméért, miközben azt igyekezett megérteni, mit jelent, ha felebarátunknak tekintjük a másik embert.

– Ha azzal tesztek jót, akit szerettek, az semmi – döbentette meg a szürke ruhás férfiakat, miután egyszerű szavakkal igyekezett megvilágítani a bibliai történetek mai vonatkozásait az „irgalmatlan világban”. – A felebarátomat azért szeretem, mert Jézus őt is szereti, érte is meghalt! Szeretnél-e Jézusnak tetsző életet élni? Mert a zárkában mindenki hívő, ahogyan a zuhanó repülőn is... – fejegette az esperes.

A gondolatmenetet később az a Mocsár Károly folytatta, aki két és fél évet töltött a rácsok mögött lopásért, garázdaságért, és a börtönlelkéssel folytatott sok-sok beszélgetést követően hívő emberként szabadult.

– Öt éve, amikor Jézus Krisztussal vagyok, megvan mindenem, és soha többet nem kerülök ide vissza – summázta a görögországi férfi, akit újabb biznyságtevők követtek a mikrofon előtt: nemcsak egykori elítélt, de egy olyan asszony is, aki testvérként, feleségként, anyaként sűrűn kényszerült látogatni a börtönöket.

– Ha húsz éve nem hallom meg az Úr hangját, most én is ott ülök köztetek – vallotta meg Vágner Mihály, aki a Mécses Szeretetszolgálat missziós munkáját ismertette a fogvatartottakkal.

Nem kenderizte a múltját Pásztor István sem, aki Solton és Nyíregyházán ült, és nem elég, hogy a törvénnyel ütközött a tanár végzettségű vállalkozó, előző életében a cigányokat sem szívelte. Amióta Istennek szánta életét, a romákért is küzd, akik elfogadták őt, mert érzik a szeretetét.

Az Evangelikus Roma Szakkollégium hallgatói mindehhez annyit tettek hozzá bemutatkozásukkal, hogy ők sem születtek külön helyre, mint akiket Tiszalökön helyeztek el, de ők most főiskolán tanulnak, hogy pedagógusként, szociális munkásként, informatikusként vagy mérnökként jobb életük legyen, és hasznára legyenek közösségüknek.

– Találkoztam itt egy utcabeli fiúval – Mesélő megindultan Posváncz József harmadéves gépészmérnök-hallgató. – Együtt gyerekeskedtünk, együtt jártunk iskolába, aztán neki meghaltak a szülei, nem jó élete volt, sok bánat érte. Későbből már csak azt tudom, hogy belevágott egy ráspolyt valakibe; az meghalt, ő meg eltűnt. Erre most találkozottunk a mecsesen! Azt kérdezte, ismerem-e? Már tizenéves korától ül, én huszonhat éves vagyok, akkor tizenkét éve...

A főiskolai hallgatóknak felkavaró élmény volt a tiszalöki missziós

nap. Romológianárúknak, a Nyíregyházi Főiskola Tanítóképző Intézetének vezetője, dr. Jenői Teréz az ő gondolataikat is megfogalmazza:

– A belépés pillanatától kezdve nyomasztott az az érzés, hogy itt valami, akit mi nem látunk, mindig figyel minket vagy a „tükrös” ablakon, vagy a kamerákon keresztül. Az intimitás szféra ebben a világban nem létezik. Amikor becsapódott utánunk a rácsos fémajtó – a hangját sohasem fogom elfelejteni –, úgy éreztem, hogy egy olyan világba kerültem, amelyet én tartósan képtelen volnék elviselni. És a börtönben töltött fél nap megerősítette bennem, hogy az ember számára legnagyobb érték a szabadság, s a legnagyobb büntetés az, ha megfosztják ettől. Milyen pontos szavunk van erre: *szabadságvesztés*.

– *Mi lehet a haszna, az értelme az ilyen jellegű találkozásoknak?*

– A börtönlelkéssel, Klárával sokat beszélgettem, amíg a fiúk fociztak. Az emberek igazságérzete sokszor azt kívánja, hogy a büntetés ne csak a szabadságtól való megfosztás legyen, hanem az is, hogy mostoha lelki és fizikai körülmények között éljenek a bűnösök. Közben nem gondolunk arra, hogy minél nagyobb távolság van a kinti és a benti világ között, annál kevésbé lesz esélyük a szabadulás után visszatérni a normális életbe. Nem véletlen, hogy olyan magas – csaknem ötven-hatvan százalék – a visszaesők aránya.

A lelkész szerint azok, akik megtérnek a börtönben, nemigen lesznek visszaesők. A hit segít abban, hogy visszatérjenek a normális életbe. Ennek ellenére a hétszáz fogvatartott mellett mindössze egy főállású börtönlelkész van. Nincs pénz több lelkész foglalkoztatására. Úgy tűnik, itt sem ismerjük föl, hogy ami rövid távon drágának tűnik, hosszabb távon az az olcsó.

A hallgatók jelenlétének lehetett egy olyan üzenete a rabok számára, hogy a szegénységből, a cigány származásból nemcsak a börtönbe vezethet az út, hanem adott esetben főiskolára és egyetemre is. Tehát egy jobb élet reménye, lehetősége soha nem vész el, de sokat kell tenni, dolgozni érte. A nyíregyházi Evangelikus Roma Szakkollégium hallgatói épp ezen az úton járnak.

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET

A találkozásnak helyet adó terem a börtönkapolna falát különleges freskók díszítik. Gebei Miklós a rá kirótt börtönévekből kettőt fordított ezek elkészítésére. Míg a kultúrteremben a magyar történelem jeles eseményeit örökítette meg, a kápolnát bibliai jelenetekkel díszítette. A civil életbe visszatért – azóta is festő – férfi április 8-án ugyancsak meglátogatta a Tiszalöki Országos Büntetés-végrehajtási Intézetet.

Börtönben – szabadon

Egyházi imatálalkozó az európai romákért

Az Agapé Gyülekezet gyöngyöSOROSZI cigánymissziója énekel szolgál

Steinbach József református püspök igét hirdet

Megtért fogvatartottak egy csoportjának szolgálata

A baracscai börtön fölött április 11-én száz ágra sütött a nap. De nemcsak a nap fénye adott világosságot, komfortérzetet a mintegy kétszáz emberből (börtönlakókból és kívülről érkezettek-ből) álló gyülekezetnek, hanem – amint *L. Molnár István* börtönlelkész a délelőtti összefoglalásaként elmondta – az Úr dicsősége, szeretete és szabadsága ragyogta be a résztvevőket, szinte feledtetve az önmagában szokatlan környezetet, a feldolgozhatatlan, elmentmondásosnak tűnő helyzetet...

Röpült az idő, senki nem érezte a múlását – három órán keresztül felváltva szolgált egymásnak az elítéltekből alakult ének- és zenekar (gitáros, szintetizátoros és alumíniumkannás hangszerezéssel), valamint a meghívott vendégek csoportja.

Az ökumenikus imatálalkozón nemcsak a különböző felekezetek cigánymisszióval megbízott felelősei, illetve börtönparancsnokok és egyházi vezetők vettek részt, hanem – az Agapé Gyülekezet gyöngyöSOROSZI cigánymissziósaival együtt érkezett – gyülekezeti tagok is.

Az egybegyűlteket *dr. Fischl Vilmos* evangélikus lelkész, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) főtákará köszöntötte. Isten igéjét *Steinbach József* református püspök, a MEÖT elnöke hirdette. Jelen volt és beszédet mondott *Hölvényi György* egyházi, nemzeti és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkár.

A vendégek részéről elhangzott zenei szolgálatok, biznyságtételek, gondolatébresztő, hitet erősítő előadások a szabadság, a keresztyén felelősség gondolatokról szóltak. Külön színt jelentett a Jezsuita Roma Szakkollégium két hallgatójának színvonalas komolyzenei előadása.

Egészen megrendítő volt a rabok hosszan, sok keservet, nehézséget felszínre hozó, változatos témákat érintő, felelősségtől és szeretettől áthatott imádsága, a kérésekre jövő egyöntetű, közös megerősítés a kétszáz férfitörökből és -szívből: „Hallgass meg minket, gyógyító Isten!”

A helyszínválasztás nem volt véletlen. A börtönökben az ország népességéhez képest a cigányság „felülreprezentált”. Azonnal tolnak a kérdések: Szükséges-e ennek így lennie? Lehet-e tenni ellene valamit? Mit lehet tenni? Kinek kellene tennie?

Mivel ez a rövid híradás elsősorban a Magyarországi Evangélikus Egyház tagjainak szól, ezért a választ magától értetődően adódik: nekünk kell tennünk, imáinkkal bekapcsolódva ebbe az európai kezdeményezésbe. Ám az ima nem elég; vinni kell a cigányok közé az evangéliumot, a jézusi programot – amely szóban és tettekben megnyilvánuló szabadító szolgálat: „Az Úr Lelke van énrajtam, mivel felkent engem, hogy evangéliumot hirdessek a szegényeknek; azért küldött el, hogy a szabadulást hirdesse a foglyoknak, és a vakoknak szemük megnyílását; hogy szabadon bocsásson a megkínzottakat, és hirdesse az Úr kedves eszendejét.” (Lk 4,18–19)

Külön köszönet illeti a református egyházat és azon belül is *Szénási Jonathan Sándor* börtönlelkészt az imnap megszervezéséért.

■ BAKAY PÉTER

NEM ADOM FEL!

Nick Vujicic Magyarországon

Vendégelőadónk lesz a végtagok nélkül született prédikátor

▶ Budapest, Pécs és Debrecenben tart előadásokat a világhírű motivációs tréner és prédikátor, a kéz és láb nélkül született *Nick Vujicic*, aki először látogat hazánkba április 18–20. között a *Nem Adom Fel Alapítvány* meghívására. A prédikátor tizenhét éves kora óta tart előadásokat szerte a világon. Célja, hogy küzdeni tudásra tanítsa az embereket, illetve megerősítse őket abban, hogy ne adják fel álmaikat. Magyarországi látogatása a Nem Adom Fel Alapítvány, az *Ez az a nap!* Szervezőiroda és a *Szeretet a Válasz Közhasznú Egyesület* közös szervezésében valósul meg. Nick Vujicic három városban tart majd előadásokat: április 19-én Budapesten, a káposztásmegyeri Jégpálotában, április 20-án délelőtt Pécsen, a Lauber Dezső Sportcsarnokban, este pedig Debrecenben, a Főnix Csarnokban. Az előadásokra közel tizenötezer érdeklődőt várnak a szervezők.

– A „nem adom fel lelkület” igazi nagykövete érkezik Magyarországra április 18-án – jelentette be *Papp Szabolcs*, a Nem Adom Fel Alapítvány kezeke székesszövívője. – Nick egész eddigi élete példa arra, hogy karok és lábak nélkül is lehet boldog és értelmes életet élni, sérült emberként is lehet életcélokat találni s azokat megvalósítani. Megmutatja mindannyiunknak, hogy noha testi fogyatékossgal él, még sincs akadály az életében.

Ez az a hozzáállás, amelyet a Nem Adom Fel Alapítvány is zászlajára tűzött, s amely ebben az évben – Nick Vujicic előadásainak köszönhetően – még több magyar emberhez jut el, legyen sérült vagy ép.

Nekünk – sérült embereknek – különösen fontos, hogy megmutassuk, képesek vagyunk értéket teremteni munkára, tevékenységre, ahogy Nick is írja az egyik könyvében: „Miközben azon sópáncodunk, hogy mi hiányzik az életünkben, hajlamosak vagyunk megelégedezni arról, amink van.” Hisszük, hogy a „nem adom fel lelkületre” mindenkinek szüksége van Magyarországon – magyarázta a szövívő.

Nick Vujicic: „Mindegyikünknek szüksége van bátorításra”

„Nem vagyok szuperhős, küldetésem az, hogy inspiráljam az embereket, és erőt adjak nekik” – kezdte gondolatait Nick Vujicic, aki az internet segítségével először nyilatkozott magyarországi látogatásáról.

„Nekem is szükségem van, sőt mindegyikünknek szüksége van bátorításra, viszont ehhez az kell, hogy motiváljuk egymást, mindennek ez az alapja. Eddig negyvennégy országban jártam, és nagyon örülök, hogy most – első ízben – Magyarországra jöhetek, hiszen egy ilyen látogatás még jobban erősíti kelet-közép-európai gyökereimet is. Sőt gyerekkoromban magyar gyerekek is voltak körülöttem, és a csapatomban is vannak magyar származású emberek. Nagyon várom a találkozást” – tette hozzá a motivációs tréner.

A siker és a „nem adom fel életérzés” kapcsán elmondta: „Fontos számomra – és valószínűleg minden ember számára –, hogy van valamink, amit mi tudunk megosztani másokkal. A »nem adom fel gondolatok« nem rólam szól, hanem értéket rejt magában, utat mutat mindenkinek.”

Az előadások bevétele jótékony célt szolgál

– Az előadások koncepciójának kialakításában fontosnak tartottuk, hogy egy igen érzékeny és fogékony korcsoportot, a középiskolásokat is megszólítsuk e témával, így a délelőtti budapesti előadásra csak középiskolák osztályainak jelentkezését várjuk – mondta el a Nem Adom Fel Alapítvány szövívője. Az előadásokra összesen közel tizenötezer érdeklődőt várnak.

Az előadások különlegessége, hogy a jegybevétel jótékony célokat szolgál, hiszen a Nem Adom Fel Alapítvány a teljes összeget az Óbudán felépülő, Magyarország első passzív házaként működő szociális intézményének létrehozására fordítja. Az épület fogyatékos emberek lakóotthona lesz.

Remény és példa minden ember számára

Nick Vujicic látogatásának szervezése három szervezet összefogásában valósul meg, így a Nem Adom Fel Alapítvány mellett a rendezvényekkel kapcsolatos feladatokból részt vállal az *Ez az a nap!* Szervezőiroda és a *Szeretet a Válasz Közhasznú Egyesület* is.

– Az *Ez az a nap!* rendezvényeket több mint egy évtizede a hit, a remény és a szeretet nevében szervezzük meg – mondta *László Viktor*, az *Ez az a nap!* Szervezőiroda vezetője. – Évente tízezrek kíváncsiak egy jobb és szebb élet lehetőségére rendezvényeink által. Amit adni tudunk, soha nem más, mint az evangélium tiszta üzenete. Ez a valós és igazi remény minden ember számára. Amikor Nick Vujiciccsal találkoztunk, azt láttuk, ez az üzenet nála hatványozottan jelen van. Kevés embert láttam, aki hitelesebben képviselte volna az örömhírt, mint ő. Mindent megteszünk, hogy minél többen találkozzanak Nickkel, példáját látva felbátorodjanak, és megerősödjének hitükben – tette hozzá a vezető.

A *Szeretet a Válasz Közhasznú Egyesület* tevékenysége több mint húsz éves önkéntes munkára épül. A szervezet Magyarország legszegényebb régióiban dolgozik a hátrányos helyzetű gyerekek, családok, idősek és rászoruló életminőségének javításán és szemléletük formálásán.

– Munkánk során évek óta bemutatjuk Nick Vujicic példáját, szemléltetve, hogy a legnagyobb nehézségek ellenére is lehet teljes életet élni – mondta *Bergner Andrea*, a *Szeretet a Válasz Közhasznú Egyesület* elnöke. – Több éve dolgozunk azon, hogy Nick Vujicic Magyarországra látogasson, nagy öröm, hogy ez most együttműködés keretében megvalósulhat, és részt vehetünk a hazai események szervezésében – fűzte hozzá a szervezet elnöke.

A sérültekből álló első gospelkórus is fellép

Nick Vujicic magyarországi előadásain fellép a *Bolyki Balázs* vezetésével működő *Never Give Up Gospel*, a világ első olyan gospelkórusa, amely sérültekből áll, illetve a sérült fiatalokból álló *Nemadomfel* együttes, továbbá *Noel Richards* angol énekes, dalszerző és *Pintér Béla* énekes, zenész.

■ NAPSUGÁR ANNA

Az *Evangélikus Élet* 2005–2011. évi lapszámait PDF formátumban letölthetők a www.evangelikuselet.hu címről.

Evangelikus iskolák kutató tanárainak I. konferenciája – Program

Budapest-Fasori Evangelikus Gimnázium, 2013. április 23.

09.30–10.00: Regisztráció

10.00–10.20: Megnyitó és köszöntő – dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke; Hajdó Ákos, a Budapest-Fasori Evangelikus Gimnázium igazgatója

Plenáris előadások

Elnök: Varga Márta

10.20–10.40: A Magyar Evangelikus Digitális Tár (MEDiT) és a Magyar Evangelikus Bibliográfia (MEB) a kutatók szolgálatában – dr. Hubert Gabriella

10.40–11.00: A megváltás lehetősége és lehetetlensége a kétszáz éve született Richard Wagner *Parsifal* című operájában – dr. Wagner Szilárd

11.00–11.20: „Életrevalók” – Híres fogyatékkal élők és alkotásaik – Horváth Ernő

11.20–11.40: Természettudományok tanítása vallásos szorongás nélkül, hittan tanítása természettudományos szorongás nélkül – dr. Kodácsy-Simon Eszter

11.40–12.00: Szabó Dezső és Trianon – dr. Péterfi Gábor

12.00–12.20: Vallomás létről és költészetéről (Kosztolányi Dezső: *Októberi táj*) – dr. Érfalvy Livia

12.20–12.35: Hozzászólások

12.35–13.15: Ebédszünet

Irodalom- és nyelvtudományi szekció

Szekcióvezető: dr. Kalina Katalin

13.15–13.35: Az epikus próza elemzésének új irányai az orosz irodalomelmélet felől – dr. Kalina Katalin

13.35–13.55: Az utópia megjelenése a 16. századi itáliai irodalomban – Hajnóczi Eszter

13.55–14.15: A „pelyhes prókator” – Dayka Gábor költészete – Üveges Tamás

14.15–14.35: Vita

14.35–14.55: A természeti szükségszerűség és az esztétikum viszonya Gozdu Elek írásaiban – Molnár Ildikó

14.55–15.15: Zsákmány és melódia – A szcientizmus és az esztétizmus Gozdu Eleknél – Mórocz Gábor

15.15–15.35: A nyelvi agresszió kutatásának lehetőségei és módszertana – dr. Batár Levente

15.35–15.55: Vita

Történet- és vallástudományi szekció

Szekcióvezető: dr. Guóth Emil

13.15–13.35: Az evangelikus egyház az állami elvárások és a nemzetiségi identitástörékvések keresztjében a 19. század második felében – dr. Guóth Emil

13.35–13.55: Bibó István *Zsidókérdésének* teológiai hangsúlyai – dr. Csepregi András

13.55–14.15: Magyar nemzetiségi anyaszerzet 1944 és 1953 között Romániában – dr. Töttössy Istvánné

14.15–14.35: Vita

14.35–14.55: Berzeviczy Albert, az elfelejtett kultúrpolitikus – Fodor Tamás

14.55–15.15: Adalékok Besztercebánya 16. századi vallástörténetéhez – dr. Kuzma Dóra

15.15–15.35: Tükör egy évszázadról – Ember és társadalom viszonya Scheaeus munkáiban – Cziczka Katalin

15.35–15.55: Vita

Művészeti és pedagógiai szekció

Szekcióvezető: dr. Bence Gábor

13.15–13.35: Korallá vált misetételek az evangelikus liturgiában – dr. Bence Gábor

13.35–13.55: Kapcsolatok a reneszánsz zenében – A reneszánsz hálózat – Nováky Andrea

13.55–14.15: Arcok a Liceumból – Tanár és tanítvány az 1890-es évekből – Dorosmai Erzsébet

14.15–14.35: Vita

14.35–14.55: A pedagógus munkájának értékelése – dr. Dobos Krisztina

14.55–15.20: Interaktív és reflektív tanulási lehetőségek bemutatása interdiszciplináris keretek között – Szentpáli Csaba

15.20–15.40: Vita

Természettudományi és filozófiai szekció

Szekcióvezető: Gadóné Kézdy Edit

13.15–13.35: Korai szaktanulási vizsgálata házinyulaknál – Nyíró Antal

13.35–13.55: Oktatási segédletek készítésének módszertana – Teleki András

13.55–14.15: A természettudományos tehetség felismerésének lehetőségei – Leitner Lászlóné

14.15–14.35: Vita

14.35–14.55: A lélektől a deskripcióig – Egy descartes-i érv formális nyelvi modellezése – Molnár Zoltán

14.55–15.15: Költők és csillagok – Zombori Ottó

15.15–15.35: Vita

15.35–15.55: Vita

15.55–16.15: Vita

16.15–16.35: Vita

16.35–16.55: Vita

17.00–17.15: Vita

17.15–17.30: Vita

17.30–17.45: Vita

17.45–18.00: Vita

18.00–18.15: Vita

18.15–18.30: Vita

18.30–18.45: Vita

18.45–19.00: Vita

19.00–19.15: Vita

19.15–19.30: Vita

19.30–19.45: Vita

19.45–20.00: Vita

20.00–20.15: Vita

20.15–20.30: Vita

20.30–20.45: Vita

20.45–21.00: Vita

21.00–21.15: Vita

21.15–21.30: Vita

21.30–21.45: Vita

21.45–22.00: Vita

22.00–22.15: Vita

22.15–22.30: Vita

22.30–22.45: Vita

22.45–23.00: Vita

23.00–23.15: Vita

23.15–23.30: Vita

23.30–23.45: Vita

23.45–24.00: Vita

24.00–24.15: Vita

24.15–24.30: Vita

24.30–24.45: Vita

24.45–25.00: Vita

25.00–25.15: Vita

25.15–25.30: Vita

25.30–25.45: Vita

25.45–26.00: Vita

26.00–26.15: Vita

26.15–26.30: Vita

26.30–26.45: Vita

26.45–27.00: Vita

27.00–27.15: Vita

27.15–27.30: Vita

27.30–27.45: Vita

27.45–28.00: Vita

28.00–28.15: Vita

28.15–28.30: Vita

28.30–28.45: Vita

28.45–29.00: Vita

29.00–29.15: Vita

29.15–29.30: Vita

29.30–29.45: Vita

29.45–30.00: Vita

30.00–30.15: Vita

30.15–30.30: Vita

30.30–30.45: Vita

30.45–31.00: Vita

31.00–31.15: Vita

31.15–31.30: Vita

31.30–31.45: Vita

31.45–32.00: Vita

32.00–32.15: Vita

32.15–32.30: Vita

32.30–32.45: Vita

32.45–33.00: Vita

33.00–33.15: Vita

33.15–33.30: Vita

33.30–33.45: Vita

33.45–34.00: Vita

34.00–34.15: Vita

34.15–34.30: Vita

34.30–34.45: Vita

34.45–35.00: Vita

35.00–35.15: Vita

35.15–35.30: Vita

35.30–35.45: Vita

35.45–36.00: Vita

36.00–36.15: Vita

36.15–36.30: Vita

36.30–36.45: Vita

36.45–37.00: Vita

37.00–37.15: Vita

37.15–37.30: Vita

37.30–37.45: Vita

37.45–38.00: Vita

38.00–38.15: Vita

38.15–38.30: Vita

38.30–38.45: Vita

38.45–39.00: Vita

39.00–39.15: Vita

39.15–39.30: Vita

39.30–39.45: Vita

39.45–40.00: Vita

40.00–40.15: Vita

40.15–40.30: Vita

40.30–40.45: Vita

40.45–41.00: Vita

41.00–41.15: Vita

41.15–41.30: Vita

41.30–41.45: Vita

41.45–42.00: Vita

42.00–42.15: Vita

42.15–42.30: Vita

42.30–42.45: Vita

42.45–43.00: Vita

43.00–43.15: Vita

43.15–43.30: Vita

43.30–43.45: Vita

43.45–44.00: Vita

44.00–44.15: Vita

44.15–44.30: Vita

44.30–44.45: Vita

44.45–45.00: Vita

45.00–45.15: Vita

45.15–45.30: Vita

45.30–45.45: Vita

45.45–46.00: Vita

46.00–46.15: Vita

46.15–46.30: Vita

46.30–46.45: Vita

46.45–47.00: Vita

47.00–47.15: Vita

47.15–47.30: Vita

47.30–47.45: Vita

47.45–48.00: Vita

48.00–48.15: Vita

48.15–48.30: Vita

48.30–48.45: Vita

48.45–49.00: Vita

49.00–49.15: Vita

49.15–49.30: Vita

49.30–49.45: Vita

49.45–50.00: Vita

50.00–50.15: Vita

50.15–50.30: Vita

50.30–50.45: Vita

50.45–51.00: Vita

51.00–51.15: Vita

51.15–51.30: Vita

51.30–51.45: Vita

51.45–52.00: Vita

52.00–52.15: Vita

52.15–52.30: Vita

52.30–52.45: Vita

52.45–53.00: Vita

53.00–53.15: Vita

53.15–53.30: Vita

53.30–53.45: Vita

53.45–54.00: Vita

54.00–54.15: Vita

54.15–54.30: Vita

54.30–54.45: Vita

54.45–55.00: Vita

55.00–55.15: Vita

55.15–55.30: Vita

55.30–55.45: Vita

55.45–56.00: Vita

56.00–56.15: Vita

56.15–56.30: Vita

56.30–56.45: Vita

56.45–57.00: Vita

57.00–57.15: Vita

57.15–57.30: Vita

57.30–57.45: Vita

57.45–58.00: Vita

58.00–58.15: Vita

58.15–58.30: Vita

58.30–58.45: Vita

58.45–59.00: Vita

59.00–59.15: Vita

E lapszámunk 13. oldalán tudósítást közlünk a gyülekezetimunkatárs-képzőt végzetek múlt hét végén Piliscabán zajlott konzultációjáról. A résztvevők egyik feladata az volt, hogy „házi dolgozatban” válaszolják meg: „Miért vagyok evangélikus? Miért jó evangélikusnak lenni?” Az alábbiakban Garai András nyíregyházi gyülekezeti munkatársnak, Heti útraivaló rovatunk vezetőjének válaszolóját közöljük.

Miért vagyok evangélikus? Miért jó evangélikusnak lenni?

1. Azért, mert a szüeim evangélikusnak kereszteltettek meg. Nagyszüeim is mindkét ágról szintén tősgyökeres evangélikusok voltak. Templom-építő, „tűró-szenvedő” tírják őseim élete és hite s „kövekbe épített hitvallása” számomra is példa és bátorítás.

2. Tudom, hogy Istennek nincsenek unokái; csak újjászületett gyermekei. Hiszem és vallom, hogy az ő megelőző szeretete vezetett és tartott meg a konfirmációig. S akkor ő térített magához, s szült újjá Igéje és Szentleke által, és azóta is megerősít evangélikus hitemben.

3. S most, ötven évvel konfirmációm után is csak arról tehetek bizonyosságot, hogy erős várom az Urten, és minden kegyelem az életben. *Túróczy* püspökkel vallom: Isten csak kegyelem, és Jézus az én személyes megváltó Uram! Az ő érdeméért igazulok meg Isten előtt. A reformátorokkal vallom: Egyedül Krisztusért, egyedül kegyelemből, egyedül hit által s egyedül a Szentírás tanítása alapján nyerek üdvösséget. A hitem is Isten ingyen kegyelmi ajándéka, és ő minden emberi értelmet meghaladó módon, „megbotránkoztatóan” szeret engem. Az arany evangélium (Jn 3,16) személyes hitvallásommá lett.

4. Életem vezérigéje (Ézs 41,10) naponta megtapasztalt valóság: Isten

győzelmes jobbával, az Úr Jézus Krisztussal támogat engem. Mindkét ige személyes honlapomon is olvasható (<http://garainyh.hu/>). Mert aki

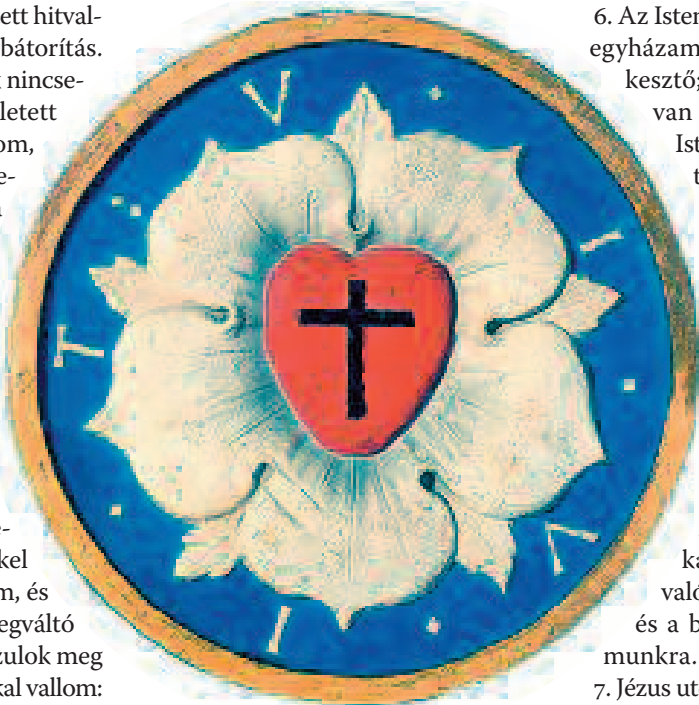
inak lényegét, kijelentem: ha rajtam állt volna, hogy milyen vallású családban születsek meg, én magam is evangélikus szerettem volna lenni, s az is maradok!

6. Az Isten örömhíréről elnevezett egyházam tág ölelésű, nem kirekesztő; mert csak két feltétele van az egyház meglétének: Isten igéjének tiszta hirdetése és a két szentség Jézus rendelése szerinti kiszolgáltatása. Reformátorunk, dr. Luther tanítása alapján vallom, hogy a keresztesség csak hit által visüdvösségre, az úrvacsorában Jézus valószínűságon jelen van, s így kerülhetünk vele a legközelebbi szeretetkapcsolatba e földön. S valóban, az ostya az ő teste, és a bor az ő vére a mi számunkra.

7. Jézus utolsó parancsa minden őt követő, róla tanúskodó tanítványa számára: küldetés! Vallom az egyetemes papság elvét és azt, hogy minden christianus egyben misszionárius is! A számomra adatott kegyelmi ajándék szolgálati lehetőség: az interneten is az örök evangélium továbbadása, mert jaj nekem, ha nem teszem!

Piliscsaba, 2013. április 14.

■ GARAI ANDRÁS

vallást tesz Jézusról az emberek előtt, arról majd ő is vallást tesz mennyei Atyja előtt. Arra törekszem, hogy egyre láthatóbban legyek evangélikus keresztyén!

5. Az evangélikus egyház tiszta és igaz tanítása a Szentírás alapul, és mentes az emberi „toldalékoktól”. S miután felnőtként megismertem a többi keresztyén felekezet tanítása-

HETI ÚTRAVALÓ

„Ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre.” (2Kor 5,17)

Húsvét ünnepe után a 3. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi a mindent újjáteremtő Urat és ujjongó gyüleke-

zetét láttatják. Isten lenyűgöző tettei láttán: *Jubilate!* „Örvendezz Istennek, te egész föld, zengjétek dicső nevét, dicsérjétek dicsőségét!” (GyLK 718,1) „Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, aki megáldott minket minden lelki áldással a Krisztusban.” (Ef 1,3; LK) Dicsőséges feltámadásával Urunk örökkévaló örömet szerzett népének, s részesít is győzelmében: ujjongjatok! Luther szerint a Szentlekekben való „öröm titka ez: tartsa magát az ember teljes szívvel az igéhez, vigasztalva magát Krisztus drága ígéréttel, hogy ő az Atyával együtt velünk marad, és megoltalmaz, hogy semmi baj ne ártson, ördög s világ semmi hatalma el ne tiporjon, se tőle el ne szakítson. Ebben mindig örömet lelünk – sőt egyre örvendezőbbek leszünk!” Az igazi szőlőtő ezt kéri: Atyja dicsőségére gyümölcsöző életű tanítványai legyünk, mert: „*Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: aki énbenem marad, és én őbenne, az terem sok gyümölcsöt, mert nélkülem semmit sem tudtok cselekedni.*” (Jn 15,5) Aki szereti az Atyát és a Fiút, új teremtés az: „*Mert minden, ami Istentől született, legyőzi a világot, és az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk.*” (1Jn 5,4) A főbűn pedig a hitetlenség (lásd Jn 16,9). Pál diagnózisa ez: „*Isten... haragját nyilatkoztatja ki a mennyből az emberek minden hitetlensége és gonoszága ellen (...), hiszen megismerték Istent, mégsem dicsőítették vagy áldották Istent, hanem (...), a teremtésményt imádták és szolgálták a Teremtő helyett...*” (Róm 1,18.21.25) És az Isten félt s őt szerető hívek életfolytatását ajánlja terápiként: „*Mert a Krisztus szeretete szorongat minket...*” „*Ő, azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, többé ne önmaguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és feltámadt.*” (2Kor 5,14.15) Ugyanis aki hívővé lett, Isten igéje szerint él, s – mert igéje igazság (lásd Jn 17,17) – „*az igazság megszabadít titeket.*” Jézus nevének ez a jelentése: az Úr megszabadít, megvált. „*Ha tehát a Fiú megszabadít titeket, valóban szabadok lesztek.*” (Jn 8,32.36) Akiket már megszabadított bűntől, haláltól, ördög hatalmától, azok ellen nincs semmi kárhozható ítélet, mert a Krisztusban vannak, és a bennük lakozást vett Szentlekek vezetése alatt új életben járnak. Pál örökélet-reményisége a miénk is: „*Ha pedig annak Lelke lakik bennetek, aki feltámasztotta Jézust a halottak közül..., életre kelti halandó testeteket is a bennetek lakó Lelke által.*” (Róm 8,11) Pilátus kiszolgáltatta a zsidók királyát népének: „*Íme, az ember!*” Ők kiáltoztak: „*Feszítsd meg!*” És „*a törvény szerint meg kell halnia, mert Isten Fiává tette magát.*” (Jn 19,5.6.7) János láthatta: a mennyei Jeruzsálemben feltűnik az elveszett Paradicsom is: „*...az Isten és a Bárány trónusa lesz bennet: szolgálai imádják őt, és látni fogják az ő arcát... és az Úr Isten fénylik fölöttük...*” (Jel 22,3–5) Ránk is „a mennyekben, a mennyekben / Vár öröm végtelen. / És ékességben látja fenn / Ég és föld Istenét.” (EÉ 527,1)

■ G. A.

Elengedett adósság

Családi és ifjúsági missziói nap a Déli Evangélikus Egyházkerületben

Missziói nap az Északi Evangélikus Egyházkerületben

Missziói nap a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerületben

2013. május 11., szombat
Kiskőrösi evangélikus templom
Kiskőrös, Luther tér 3.

8.30 Térzene az evangélikus templom előtt:
Kiskőrösi Evangélikus Fúvósok

9.00 Közös éneklés: *Győri János Sámuel* és a pesterzsébeti ifi, valamint a kiskőrösi *Gospel Sasok*

9.30 Megnyitó és köszöntés:
Gáncs Péter és Lupták György

9.45 Evangelizáció és igehirdetés:
„**Légy türelemmel hozzám!**” (Mt 18,26–30)
Deák László

Zenés szolgálát: *Gospel Sasok*, valamint *K. Tóth László és barátai*

11.00 Beszélgetés csoportokban

12.00 Ebéd

13.30 Szabadon választható programok:

• Tolerancia és/vagy misszió?!
– fórumbeszélgetés *Gáncs Péterrel*

• 7 év 7 hónap Kelet-Afrikában
– *Bálint Zoltán és Beáta*

• Versek *Weöres Sándor* születésének 100. évfordulóján

– a Deák téri gimnázium növendékei és *Korompayné Sebestyén Nóra* tanárnő

• Adok-kapok
– a Szehtlo-gimnázium előadása

• Imaösvény és orgonazene a templomban – *Varga Gyöngyi* és *Gálos Miklós*

15.15 Az egyházkerületi díjak ünnepélyes átadása, interjú „az év embereivel” – *Radosné Lengyel Anna*

15.45 Záró istentisztelet úrvacsorával: **Szép szavak vagy valóság?**
Szabóné Mátrai Marianna és a mezőberényi fiatalok

Gyermekprogramot Dénes Istvánné vezetésével a Kiskőrösi Evangélikus Óvodában egész nap biztosítunk.

Hideg ebédre az egyházkerület gondoskodik. A nagy busszal érkező csoportok 50%-os utazási támogatást igényelhetnek a kerülettől április 25-ig.

Ifjúsági missziói nap

11.00 Ismerkedés, játék

11.20 Előadás: „Tárlatok kezeitek az élő Isten felé!”

11.40 Isten megteremtette az embert...
– ifik jelenetei

12.00 Szekcióbeszélgetések

12.30 Ebédidő

13.30 Könyvzenei koncert
– *Agapé zenekar*

14.00 Használd a kezedet!
– workshopok

15.00 Én ezt kaptam...
– a workshopok eredményei és morzsaszedés

2013. május 11., szombat
Kazincbarcikai Sportközpont tornacsarnoka
Kazincbarcika, Egressy út 1.

9.00 Érkezés, éneklés

9.30 Köszöntések

9.45 Közös éneklés

10.00 **Evangelizáció és úrvacsora** (Mt 18,26–30)
Szeverényi János országos missziói lelkész

11.00 Előadás
Balczó András háromszoros olimpiai bajnok öttusázó, a nemzet sportolója

11.45 Éneklés – vendég: *Granville Pillar* (Ausztrália)

12.00 **Pódiumbeszélgetés**
Moderátor: *dr. Fábri György* egyházkerületi felügyelő

Beszélgetőpartnerek: *Buday Barnabás* esperes, *Buday-Malik Adrienn* közigazdász, az Észak-magyarországi Regionális Innovációs Ügynökség igazgatóhelyettese, *dr. Kocziszky György* professzor, a Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Karának dékánja

12.45 Ebéd

13.45 Csoportos beszélgetések (15 helyszínen, lelkészek vezetésével)

15.15 Koncert – *In His Steps* (Miskolc)

15.45 Záró istentisztelet – *dr. Fabiny Tamás* püspök (közreműködik a miskolc-belvárosi evangélikus gyülekezet énekkara)

16.30 Üti áldás

Gyermekmegőrzésről és gyermekprogramokról az egész nap folyamán gondoskodunk.

A missziói nap offertórium a sátoraljaújhelyi vendégház udvarának felújítását szolgálja.

A Luther Kiadó egész nap jelen lesz, és kedvezményes vásárlási lehetőséget kínál az érdeklődőknek.

Kérjük, hogy ebédre mindenki maga gondoskodjék! Kávé és ásványvizet az egyházkerület biztosít.

A tornacsarnok büféje egész nap nyitva tart.

A nagy busszal érkező csoportok 50%-os utazási támogatást igényelhetnek az egyházkerülettől.

2013. május 11., szombat
Beledi Városi Sportcsarnok
Beled, Rákóczi Ferenc u. 122.

9.00 Érkezés, regisztráció

9.30 Éneklés, köszöntések

10.00 Úrvacsorai istentisztelet:
„**Légy türelemmel hozzám!**” (Mt 18,26–30)
– *Verasztó János* kerületi missziói lelkész

11.00 A répcelaki *Ümmögő* néptáncgyűttes műsora

11.45 Előadás: **Elengedés, megbocsátás**
– *dr. Komlósi Piroksa* pszichológus

Az előadás alatt a *Palinta Társulat* interaktív családi műsora a kultúrházban

12.30 Ebéd az étkezősátorban

Az ebédszünetben szabadteri programok (vetítés, gyülekezeti standok, sütemények asztala stb.)

14.00 A *Strokes* ütőegyüttes koncertje a sportszarnokban

A *Palinta Társulat* kézműves-foglalkozása a kultúrházban

Várnagy Andrea és *Farkas Zsolt* zongorahangversenye az evangélikus templomban

15.00 Stand up comedy: *Kövesdi Miklós* műsora

16.00 Záróáhitat – *Szemerei János* püspök

Gyermekmegőrzésről és gyermekprogramokról az egész nap folyamán gondoskodunk.

A Luther Kiadó egész nap jelen lesz, és kedvezményes vásárlási lehetőséget kínál az érdeklődőknek.

A résztvevőknek ebédet biztosítunk.

Az önálló keresettel rendelkező testvérektől étkezési hozzájárulást elfogadunk.

Kérjük, hogy otthonról hozott pogácsával, süteménnyel gondoljanak egymás megvendéglésére!

A nagy busszal érkező csoportok 50%-os utazási támogatást igényelhetnek az egyházkerülettől.

Egyéni és csoportos jelentkezés határideje: 2013. április 25.

Jelentkezni lehet közvetlenül a del.lutheran.hu és a gyio.hu weboldalon.

Déli Evangélikus Egyházkerület: Telefon/fax: 06 1 338 2302

E-mail: deli.kerulet@lutheran.hu

Kérjük, a jelentkezést május 9-ig az alábbi elérhetőségeken adják le:

Tóth Melinda Anna borsod-hevesi missziói lelkész

Telefon: 06 20 824 3213

E-mail: annamelinda63@gmail.com

Kérjük, a jelentkezést május 6-ig juttassák el a püspöki hivatalhoz:

Adami Mária püspöki asszisztens

9021 Győr, Bajcsy-Zsilinszky u. 26.

Telefon: 06 20 824 6751

E-mail: maria.adami@lutheran.hu

PALACKPOSTA

Kötődés

Azt mondják, hogy aki az időjárásról kezd el csevegni, amikor meg kell szólalnia, unalmas ember. Hát, lehet, hogy unalmas vagyok, de valami akkor sincs rendben 2013 tavaszával. Talán a legnagyobb baj velem az, hogy nincs. Vagy legalábbis nagyon nehezen indul(t) be.

A teológián hagyomány, hogy minden harmadévfolyam passiójátékot ír és játszik el, bejárva egy egyházmegyét közvetlenül húsvét előtt. Amikor szakadó hóesésben tettük meg az utat egyik gyülekezetből a másikba, az volt az érzésem, hogy talán jobb lett volna betlehemessel készülni.

Ennek ellenére – vagy talán éppen emiatt – hatalmas ereje volt a passiótörténetnek. Tanítás, szeretet, bántalmazás, kínzás, halál, bűn, élet, gondoskodás, felelősségvárás, bocsánat kavargott a harmadévesek nyomán a passiókörút gyülekezeteiben. Aztán otthon családban istentisztelettel, sonkával és egy bokahúzódsal ünnepeltem a feltámadást.

Majd elmúlt a különlegesség, a varázs, és visszatértem a hétköznapokba. Mindennap látom a hallgatókat átbattyogni az egyetemre, majd vissza, látom az embereket rohanni az utcán, az ablakom alatt, Budapest egyik leghúzóssabb környékén, a Bosnyák téren. A névtelen arcok ugyanúgy döntik magukba a féldecit, ugyanúgy üvöltöznek, és ugyanúgy nem figyel rájuk senki, mint eddig.

Mi változott? Mit akar tőlem az az Isten, aki megtűri együtt a nyomort, az igazságtalanságot, a lelki sötétség legmélyebb bugyrait és a húsvét fényét üres sírral és sonkával? Elég gyenge próbálkozás!

Legalábbis látszólag. Az Úr ezt mondja: „A sötétséget világossággá változtatam előttük, a rögs utat simává. Ezeket a dolgokat véghezviselem, nem mulasztom el.” (Ézs 42,16b) Az Isten azt ígéri nekünk, hogy minden, de minden lehetséges. Azok a reménytelen helyzetek, sorsok, amelyeknek látszólag nulla esélyük van a megoldódásra, igen, azok is átfordulhatnak, helyrejöhetnek. Mert az Isten ezt akarja. De ha mégsem, akkor is velünk van a legsötétebb vagy éppen legszürkébb helyzetekben is.

Az Úr dolgozik érted és értem is, és nemcsak húsvétkor lehet ezt megtapasztalni, hanem az év minden egyes napján. Jézus Krisztus feltámadása nem kötődik semmilyen naptárhoz, időjáráshoz, húshoz vagy húsnélküliséghez. Egyedül hozzád akar kötődni! Hozzád.

■ KOVÁCS VIKTOR

Névjegy:

Kovács Viktor

Szolnokon születtem, ott nőttem fel. Az ottani gyülekezetben találtam lelki otthonra, és kaptam meg elhívásomat. A teológia mellett a második hivatásom a zene. Többek között a teológushallgatókból álló *Agape* zenekarban játszom. Van egy csodálatos feleségem, *Rita*. 2012 őszétől az Evangelikus Hittudományi Egyetemen végzek lelkesítő szolgálatot.

lógia mellett a második hivatásom a zene. Többek között a teológushallgatókból álló *Agape* zenekarban játszom. Van egy csodálatos feleségem, *Rita*. 2012 őszétől az Evangelikus Hittudományi Egyetemen végzek lelkesítő szolgálatot.

OSZTOZÓ

Bábból pillangó

Tetra-amelia szindrómával (mind a négy végtag hiányával) született, a harmincéves *Nick Vujicic* ennek ellenére nem gubózott be, és – sok más egyéb kedvtelése mellett – szörfözik, horgászik, és dobfelszerelésen játszik. Főállású prédikátorként és motivációs trénerként járja a világot; lapunk megjelenése idején épp hazánkban tartózkodik. Az *Evangelikus Életben* bővebben is olvashatsz magyarországi látogatásáról, rovatunkban pedig egy szereplésével készült filmet és egy általa írt könyvet ajánlunk most a figyelmedbe.

Szereted a cirkuszt, vagy a manézs világa nem a te világod? Láttál egyáltalán mostanában bohócot, bűvészt, zsonglort vagy kötéláncost? Érdekel, mi zajlik a porond mögött, és hogy miből lesz a cserebogár, akarom mondani: a nagy mutatvány?

A *Pillangó cirkusz* (*The Butterfly Circus*) című húszperces kisfilmben két együttessel találkozhatasz. Az egyik vándormutatványos csoport vezetőjének célja a kedélyek borzolása, az érdeklődők megbotránkoztatása. Kirakati bábként, minden egyéb dologra alkalmatlan látványosságokként tekint az embereire (így például a szakállas nőre és a sziámi ikrekre), és nem restell gúnyt űzni belőlük. Willt (*Nick Vujicic*), a végtag nélküli férfit például úgy konferálja fel, mint olyan embert, akinek hátat fordított az Isten... Nem így a címadó társulat

igazgatója, Mr. Mendez (*Eduardo Verástegui*), aki családtagokként bánik az embereivel. Összetartó közösségként járnak az 1930-as évek gazdasági válság sújtotta Dél-Kaliforniai-át, és produkcióikkal némi fényt akarnak csempészni a reményt vesztett emberek életébe. Mendez akrobatái valós teljesítményekkel vívják ki a nézők csodálatát, akik igazi élményekkel távoznak a sátorból – vagy a szabad ég alatt spon-tán módon megtartott örömelőadásról.

Hogyan kerül Will Mr. Mendez csapatába? Minek a hatására hiszi el magáról, hogy ő is értékes? Miként válik *pillangóvá*? Erről szól *Joshua* és *Rebekah Weigel* 2009-es, több filmfesztiválon is díjazott alkotása, melyet magyar felirattal is megtalálhatsz a világhálón.

A forgatókönyvírók nem Nick Vujicicről mintázták Will karakterét, de egyértelműen azt szerették volna, ha ő kelti életre a vásznon. Nicknek nem volt ellenére a dolog, sőt

örömmel mondott igent a felkérésre. (Végtére is, mint mondja, ki játszhatta volna el jobban a szerepet?)

Élet korlátok nélkül – Ötletek egy teljes élethez című könyvében (Stúdium Plusz Kiadó, Budapest, 2012) a forgatóással kapcsolatos élményeit is felidézi. A kötet mégsem elsősorban életrajzi könyv, noha értelemeszerűen sok személyes történetet mesél el. Bánatról és örömről, kudarcokról és sikerekről, kétségbeesésről és talpra állásról (!) egyaránt szó esik benne.

Nick – saját példáján kívül más rendkívüli emberek eltökéltségét, akaraterejét, állhatatosságát is megmutatva – arra biztat, hogy ne a körülményeid határozzanak meg téged. Ahogy az egyes fejezetek vezérgondolatai is mondják: találd meg a célokat; legyél bizakodó; higgy magadban; örizd meg a jó hozzáállásodat; légy bátor, kitartó; kerekedj a változások fölé; alakíts ki jó kapcsolatokat; ragadd meg a lehetőségeket, amelyek közelebb visznek az álmaidhoz; hozzá hasonlóan légy kicsit lökött, és az odaadás legyen a küldetésed.

Mitől több, különb Nick „ötlettára” más tanácsadó, tuti sikerrecepteket ígérő könyveknél? Mert szerzője az eleven példa arra, hogy Istennek járva nincs olyan lehetetlen élethelyzet, amelyből ne lenne kiút. Az *Élet korlátok nélkül* egy hiteles, azaz hittel teljes fiatalember bizonyágtétele.

■ JUDIT

ÁPRILIS 23. – A KÖNYV NAPJA

„Boldog, aki olvassa...”

► Emlékeztek még arra, hogy a Magyar Bibliatársulat javaslatára a magyarországi keresztény egyházak a 2008. esztendő a Biblia évének nyilvánították? Még az óriásplakátok között is lehetett találni olyat, amelyik a Szentírás olvasására buzdította az embereket. Alább a könyvek könyvét középpontba állító év mottójáról – „Boldog, aki olvassa...” (Jel 1,3a) – gondolkodhattok együtt *Malik Péter Károly* evangélikus lelkésszel. (VJ)

Boldogságunkat sokféleképpen el tudjuk képzelni, és sokszor csak anyagi dolgokhoz kötjük a boldog állapot elérését. Ezt fejezi ki a gyakran használt „boldogulni” kifejezés is.

A Bibliában a *boldogság* szó sokkal bővebb jelentéstartalmat hordoz, hiszen az Istennel való kapcsolattal van összefüggésben. (Az angolok ezért is fordítják „áldott”-nak [*blessed*] a megfelelő görög szót [*makariosz*].) Erről tanúskodnak az úgynevezett „boldogmondások”, amelyek közül a legismertebbek a *Hegyi beszédben* olvashatók (Mt 5,3–11), de a Szentírás más helyein is találkozhatunk ilyen mondásokkal (Zsolt 1,1; Lk 1,45; Jn 20,29; Róm 14,22 stb.), így a *Jelenések könyvében* is. A boldogmondások között az első volt a Biblia évének mottója.

Igénk szerint tehát boldog, áldott, aki olvassa – de mit is jelent az, hogy „olvassa”? Meglepő lehet ez a kérdés, hiszen egyértelműnek tűnik a válasz. Ha azonban az itt szereplő görög szó (*anaginószko*) je-

ten nap mint nap szeretne hozzászólni, másrészt így megláthatjuk a Szentírásban található számos összefüggést is. Ez utóbbi nemcsak szellemi örömet jelenthet számunkra, hanem megóvhat bennünket attól, hogy egy-egy igét – kiragadva a környezetéből – félreértsünk.

Az értelmezés kérdése azonban áttevet a *második* jelentéshez: „pontosan megismer, felismer”. Jézus az őt megkísértő törvénytudótól azt kérdezte: „Mi van megírva a törvényben? Hogyan olvasod?” (Lk 10,26b) Fontos tehát, hogy milyen módon olvassuk az Írást, és hogyan értelmezzük.

Hiszen lehet úgy is olvasni, hogy igazából nem is értjük. Értelmünkkel ugyanis sok mindent megragadhatunk, megérthetünk belőle, de éppen a bibliai üzenet közepét, Jézus Krisztus evangéliumát, a kereszt igéjét (1Kor 1,18–25) nem tudjuk pusztán elménnkel megérteni, mert az boldogság számunkra mindaddig, amíg meg nem győz minket Isten az ő Szentlelkével.

lentéseit nézzük, akkor megérthetjük belőlük, miért fontos ezt is meggondolni.

A szó *első* jelentése: „olvas”. Talán mi, keresztények is keveset olvassuk a Szentírást, pedig Istenünk ezen a sokak számára talán túl egyszerűnek és emberinek tűnő módon szeretne velünk kapcsolatot kezdeményezni és tartani. Nagy segítség jelentenek a bibliaolvasást szolgáló különféle könyvecskék (ilyen például az *Útmutatónk*), amelyek napról napra kiírnak számunkra egy-egy szakaszt, verset. Ezek folyamatos használata a rendszeres olvasáshoz segít bennünket, amely egyrészt azért fontos, mert Is-

hiszen emberek tértek meg, és gyarapodott a gyülekezet. Ez a három jelentés persze szorosan összefügg, hiszen aki olvassa a Bibliát, és megérti üzenetét, az tovább is szeretné adni mindazt, amit megtapasztalt. Aki pedig hallja a hirdettet, felolvasott igét, és felismeri Jézusban az Urat, az vágyik arra, hogy minél többet megtudjon róla, és ezért olvassa a Bibliát... ■ MALIK PÉTER KÁROLY

A szó *harmadik* jelentése: „felolvas”. Az előbbiekből kiderül, hogy fontos az értő olvasás. Fülöp is azt kérdezte az etióp kincstárnoktól, aki *Ézsaiás könyvét* olvasta: „Érted is, amit olvasol?” (ApCsel 8,30) A kincstárnok őszintén válaszolt: „Hogyan is érthetném, míg valaki meg nem magyarázza?” (ApCsel 8,31) Fülöp utána Jézust hirdette neki a felolvasott ige alapján, a kincstárnok pedig hitre jutott, és megkeresztelkedett. Isten ugyanis más embereket is fel tud használni arra, hogy megértesse önmagát velünk igéjén keresztül.

Ez történik, amikor valaki el tudja mondani mindazt, amit megélt, megtapasztalt Isten igéjéből, istentiszteleten, bibliaórán, ifjúsági alkalmon, de akár egy hétköznapi beszélgetés során is. Ez pedig igazi áldás, boldogság az ige hirdetőjének és hallgatójának egyaránt. Ahogy a kiválasztott ige folytatásában is olvasható: „Boldog, aki felolvassa, és boldogok, akik hallgatják ezeket a prófétai igéket, és megtartják azt, ami meg van írva bennük: mert az idő közel van.” (Jel 1,3)

Az új fordítású Bibliában tehát a *felolvas* szó szerepel (szemben a Károli-fordításban lévő *olvas*-sal), hiszen a *Jelenések könyvében* hét levélről van szó (Jel 2,1–3,22), amelyeket felolvastak a gyülekezetekben az istentiszteleti alkalmakon. Pál apostol leveleivel is így tettek (Kol 4,16), és megtapasztalhatták, hogy valóban Isten szava van bennük,

Nick Vujicic előadásainak időpontjai, helyszínei

Április 19., 15.00, 19.00
Budapest, Jégpalota
Belépőjegy: 3500 Ft

Április 20., 10.00
Pécs, Lauber Dezső Sportcsarnok
Belépőjegy: 2500 Ft

Április 20., 19.00
Debrecen, Főnix Csarnok
Belépőjegy: 2500 Ft

Könyvbemutató Pápán

► **Impozáns környezetben, a pápai Jókai Mór Városi Könyvtár Europa Nostra-díjas olvasótermében került sor Németh Tibor könyvének bemutatására. A „...mások szegénységén segíthetni...” című kötet *Ihász Lajos (1850–1908) dunántúli egyházkerületi felügyelő életét és munkásságát dolgozza fel. Az április 13-án megtartott rendezvényen a Magyarországi Evangélikus Egyház vezetőségét a kései utód, Mészáros Tamás, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület felügyelője képviselte.***

A program felvezetéseként az a vers hangzott el, amelyet 1899-ben, Ihász Lajos beiktatása alkalmából írt *Sántha Károly*. Ezt követően a város köztisztviselőiben álló polgára, *Huszár János* Apáczai Csere János-díjas pedagógus, helytörténész méltatta a kötetet roppant alapos előadásában. A fiatal szerzőre utalva elmondta: olyan jegyeket mutatott fel könyvében, amelyeket ő eddig csak komoly történetkutatóktól ismert. Zárógondolatai után a helyi Jókai Kör tagjai a könyvből vett részletek felolvasásával színesítették a műsort, majd a szerző szövegét eddigi munkásságáról.

Németh Tibort gyermekkorától foglalkoztatja szülőfaluja, Bakonytamási múltja. Így találkozott Ihász Lajos nevével, aki a településhez tartozó Hathalompusztán született. Első könyve egy hosszabb lélegzetű adatfeltáró munka eredménye, amelyet 2008-ban, a felügyelő halálának centenáriuma szervezett megemlékezés kapcsán indított el.

„Sokat gazdagodtam az alatt a négy év alatt, amelyet ezzel a témával töltöttem. Hiszen egy olyan nagy formátumú embert ismertem meg a szülőföldemről, aki a magyar nemesség talán legnemesebb hagyományait követve úgy érezte, hogy az a vagyon, amelyet őseitől örökölt kapott, nem kizárólag önmaga és családja javára szolgál, hanem köteles ve-

le társadalmi küldetést teljesíteni” – vallotta Németh Tibor.

A könyvbemutatón megtudhattuk, hogy Ihász Lajos kivételes munkabírási, tevékeny ember volt, aki eszményének a magyar vidék felvirágoztatását tekintette. Tagjává választották több mezőgazdasági szervezetnek, Veszprém vármegye közgyűlésének, továbbá az országgyűlés főrendiházának. Élete során rangos díjakat is elnyert. Pályája legteljesebben mégis az evangélikus egyházban bontakozott ki, ahogy gyülekezeti felügyelőből minden lépcsőfokot megjárva egyházkerületi felügyelő lett.

Kérdésre válaszolva a szerző elmondta, hogy a könyv címe („...mások szegénységén segíthetni...”) egy olyan mondattörédek, amely lefedi az egész életművet, Ihász ars poeticájának tekinthető. Képletesen és a szó szoros értelmében is rímeli munkásságára.

Elég itt arra gondolnunk, hogy a rokonságból egyedülként nyújtott segítő jóból felesége nagybátyjának, a második házassága miatt támadások ösztöztetése került *Jókai Mór*-nak; vagy hogy a községi leánynevelő iránti elkötelezettsége mögött az a felismerés állt, hogy olcsó oktatás megteremtésére van szükség. De ezzel összefüggésben említhetjük meg a korszerűtlen termelési elvek ellen hirdetett harcát a mezőgazdaságban, s nem utolsósorban a négy évtizeden át – a gazdasági válság elle-

nére is – lankadatlan adakozókedvét. Ebbéli munkásságára végrendeletével helyezte fel a koronát, amikor a hívek megsegítése céljából egyházkerületére hagyta több mint kétezer holdas egyik birtokát.

Németh Tibor felhívta a figyelmet a felügyelő életpéldájának korunkban fontos üzenetére. Amikor Ihász Lajos átvette a „kormányrudat”, sok tekintetben szorongató helyzettel szembesült. A kilábaláshoz a következő utat ajánlotta.

Ha változtatni akarunk sorsunkon, ne tétlenkedjünk, ne ragadjunk le a külső körülmények kárhovatásánál. Fogjunk össze, de mindenekelőtt tartsunk önvizsgálatot, készítsünk számvetést magunkban. Ebből kiindulva lelkiismeretesebb munkával, olyan tulajdonságok elsajátításával, mint takarékoság, igénytelenség, megelégedettség, kötelességtudat, idővel igenis lehet eredményeket elérni. Mindeközben természetesen szükséges egy vagyonunkkal arányos mértékű, diszkrét adakozó lelkiület megléte is.

Ebben a tekintetben nagyon jellemző Ihász Lajosra, hogy csak 1906-ban utalt a protestáns egyházakra nyolcezer holdas birtokot hagyó *Baldácsy* báró példájára, miközben ő maga már 1903-ban megírta hasonló szellemű végrendeletét! Olyan ember volt tehát, aki minden biznnyal egyetértett a fohással: „Uram, újítsd meg egyházadat, s kezd rajtam!” Fájdalom, hogy erőfeszítéseinek csak kevés gyümölcsében gyönyörködhetett, ugyanis a mennyei Atya rendelkezéséből mindössze kilenc évig viselhette hivatalát.

A szépségű érdeklődő részvételével megtartott bemutató dedikálásal ért véget.

■ GPG

Biográfia Ihász Lajos egyházkerületi felügyelőről

► **Sok püspökünk életét és szolgálatát tárgyalják részletesen egyháztörténeti művek. Érdekes, hogy egyházkerületi vagy országos felügyelőkét ellenben alig. Ebből a szempontból is izgalmas Németh Tibor nemrég megjelent könyve: egy több mint száz éve élt nemesúr életrajzán keresztül sokszor egészen aktuális kérdésekkel szembesülhetünk a presbiteri és felügyelői tisztességgel kapcsolatban.**

Ihász Lajos (1850–1908) élete utolsó kilenc évében, a századfordulón felügyelőként szolgált a dunántúli evangélikus egyházkerület élén. Veszprém megyei nagybirtokos családból származott. (Két uradalom a Bakonytamási melletti Hathalom és az Ajka melletti Lörinte volt.) Családi kötődéséről a legérdekesebb adat az, hogy második felesége *Jókai Mór* unokahúga, *Jókay Etelka* volt, és közeli kapcsolatot ápolott az írival.

Már fiatalkorában komoly egyházi megbízásokat kapott: két gyülekezet és egy egyházmegye felügyelője, valamint az egyházkerületi gyámintézet világi elnöke lett. Érdekes megfigyelni, hogy ezen tisztségekben, majd különösen egyházkerületi felügyelőként milyen vehemenciával karolt fel általa fontosnak ítélt kérdéseket. Szívügye volt, hogy minden lehetséges módon támogatást szerezzen a gyengébb gyülekezeteknek.

Jó példa erre, hogy a filoxeravész idején hogyan mozgósított személyes kapcsolatokat, mezőgazdasági isme-

retterjesztési módszereket, kormányzati forrásokat és nagymértékű adományt az anyagilag megrendült Balaton-felvidéki evangélikusság talpra állítására. Ezért a zalai egyházmegye és gyülekezetei újraalapítójaként tekintettek rá. Fontos volt számára a kivándorlás és az egykezés visszaszorítása, az evangélikus nőnevelés intézményeinek kiépítése.

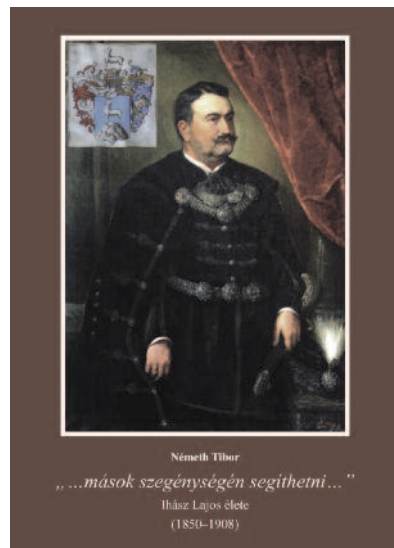
Praktikus változtatásokat is kezdeményezett. A készpénzhasználat kiváltására a csekhasználatot ugyanúgy az ő javaslatára vették be az egyházkerületben, mint Veszprém vármegye adminisztrációjában.

Különösen is figyelemre méltó adakozási gyakorlata. Több evangélikus gyülekezetet és intézményt támogatott magánvagyonából rendszeres és rendkívüli adományokkal, az egyik birtokán iskolát alapított, de református és katolikus közösségeknek, katasztrófa sújtotta településeknek, kulturális szervezeteknek és szociális kezdeményezéseknek is komoly összegeket juttatott. Ha egyházi tisztségviselőként kitzűzött egy célt, azonnal komoly céladománnyal is megalapozta a megvalósulását. Végrendeletében vagyonának felét, 2264 hold területű lörintei birtokát a dunántúli egyházkerületre hagyta.

Az igen alapos kötet szerzteágazó forrásbázist dolgoz fel. Ihász Lajos életének és munkásságának minden fontosabb területét elemzi: egyházi munkássága mellett tanulmányait, családi életét, mezőgazdasági és politikai tevékenységét is. Ötvenoldalmi forrásgyűjtemény és harmincöt oldalnyi képanyag teszi teljessé az egyházkerületi felügyelőről nyerhető képet.

Egyházunk javára válhat, ha sokan áttanulmányozzák Ihász Lajos életrajzát. Az olvasó régi tükröként tekinthet bele. Találkozhat benne a századforduló korának világiás és evangéliumellenes jelenségeivel is. Ez sem hasznontalan. Lehet, hogy saját hibáink változataira ismerhetünk bennünk. Viszont az egyház közössége és ezen keresztül a Krisztus ügye iránti elköteleződés olyan megjelenési formáira is bukkanhatunk, amelyeket talán el sem tudunk képzelni. Így is felhasználhatja az egyháztörténetet a történelem Ura, tükröt tartva élénk.

■ TÓTH KÁROLY ISTVÁN

Németh Tibor: „...mások szegénységén segíthetni...” – *Ihász Lajos élete (1850–1908)*. Jókai Mór Városi Könyvtár, Pápa, 2012. A kötet megrendelhető a szerzőnél e-mailben: nemeth.tibor@freemail.hu, illetve telefonon 19 óra után: 30/287-7916, 20/770-0326 (egyházi flottás).

Fókuszban: lelkigondozás

A gyülekezetimunkatárs-képzőt végzetek tavaszi konzultációjáról való számadás

► **Az elmúlt években gyülekezetimunkatárs-képző tanfolyamot végzett laikusok találkoztak április második hétvégéjén, hogy soron következő konzultációjukon továbbképzésben részesüljenek. A piliscsabai Béthel Evangélikus Missziói Otthonban tartott együttlét főtémája ezúttal a *lelkigondozás* volt. Számos érdekesítő előadás és gyakorlat, a napokat keretező áhítatok várták az ország minden részéről érkezett mintegy félszáz résztvevőt. A képzést szervező *D. Szabik Imre* nyugalmazott püspök szerint a cél változatlanul a lelkesi munka segítése – minél több szakismerettel bíró gyülekezeti munkatárs hadrendbe állításával. Ezért nemcsak a folyamatos tavaszi és őszi továbbképzést végzik, de új, kezdőknek szánt tanfolyamok indulnak ez évben is. Mert nemcsak az evangélikus, hanem a munkás is kevés...**

Nyitóáhitatában *dr. Percze Sándor* győr-nádorvárosi lelkész Lk 15,25–32 alapján az idősebb tékozló fiúról szöveg, ezt követő előadásában pedig a betegség, a halál és a gyász feldolgozásának fázisait elemezte. Ismernünk kell a halállal szembesülők reakcióit. Időrendben ezek a tagadás, a harag, az alkudozás, a depresszió és a belenyugvás. A gyász fázisai is hasonlóak: sokk a halálhír vételekor; kontrollált fázis a temetés megszervezésekor; szembesülés a halál tényével a temetéskor; és végül adaptáció, elfogadás. A lelkigondozónak ezen az úton baráti, krisztusi szeretettel végig kell kísérnie a gyászolót.

„Mindenkinek normális, amíg meg nem ismered!” – *Varsányi Ferenc* dunaharaszti lelkész folytatta ezzel a meghökkenítő kijelentéssel a lelkigondozóknak szánt tanácsokat, feltéve a kérdést: kicsoda az ember?

A II. vatikáni zsinat is kimondta, hogy a pásztorlás a közösség feladata. Különböző karizmáink vannak, de a vallás önmagában nem terápia. Az igazi terápia: találkozás Jézussal. Esti áhitatában *Varsányi Ferenc* Mk 16,14–18 alapján Jézus missziói parancsát idézte, amely egyben a világ legrégibb „munkaköri leírása”.

Szombat reggel *Dr. Korányi András*, az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) docense az emmausi tanítványok történetét idézte fel Lk 24,13–32-ből. Kétségek és megpróbáltatások jellemzik a tanítványi létet, ám Isten feltárja életünk értelmét és célját. Az evangélikus lelkigondozásról szólva az előadó kijelentette: a keresztyén csevegéstől meg kell érkezni a segítő beszélgetésig. S meg kell adni a lehetőséget a bajban lévő embernek, hogy eljuthasson a gyónásig. *Bonhoeffer* szerint az ember nem gyönhat önmagának. Hogyan találhat a bűnös ember a kegyelmes Istenre? – a lelkigondozás végső célja ez.

A témát folytatva *dr. Frenkl Sylvia* pszichológus a lelkigondozás és a lélektan (pszichológia) kapcsolatáról beszélt. Előadásában ő is az emmausi tanítványok történetére utalt (lásd Lk 24,13–35), és elmondta: Jézus lelkigondozói beszélgetést folytatott a két tanítvánnyal; tapintatosan, jól kérdezett, és nem oktatott ki. Amíg mi fel nem ismerjük saját lelki vakságunkat, nem tudunk másokon eredményesen segíteni.

Jézus végigkísérte a tanítványokat az úton; az egyháznak is ez a feladata. De akkor miért nincs kiírva a templomkapukra a lelkigondozói lehetőség ideje és helye?...

Balogh Éva kórházlelkész egyházunk kórházmissziói szolgálatát ismertette, szombat délután pedig *D. Szabik Imre* az evangélikus lelkigondozás esetei kapcsán fejtette ki gondolatait.

D. Keveházi László nyugalmazott lelkész előadásában arról szólt, milyen volt a lelkigondozás az *Őszövetségben*. Más összefüggésben említette, hogy az evangélikus egyházban 1580-tól volt személyes gyónatás az istentisztelet előtt, s ezt 1763-tól váltotta fel a közös

gyónás, jöllehet a személyes gyónás ma sem nélkülözhető. *Luthernek* is haláláig volt személyes gyónatója.

Lelkigondozás az Újszövetségben – erről már *dr. Bácskai Károly* egyetemi adjunktus, az EHE tanszékvezetője szöveg a samáriai asszony jól ismert története (Jn 4,4–42) kapcsán. E történetben ezeröttszáz évvel ezelőtt *Ágoston* egyházatya ismerte fel a lelkigondozó Jézust. A történet három kulcsszava: *idegenség, elfogadás és fokozatosság*.

Ma is idegenek között kell hirdetnünk az evangéliumot, és észre kell vennünk azt, aki lelki többletre vágyik – mondta az előadó. A bizalmatlanság után felbredhet a bizalom; ahogy Jézus elfogadja a tisztátalannak számító vizes edényt, úgy fogadja el az asszony Jézus élő vizet ígérő szavait. S a testi szinten mozgó kapcsolat átléphet lelki síkra, az evangélium átadásával a lelkigondozó eljuthat a vigasztalás szintjére.

Dr. Eccsedí Zsuzsanna, lapunk *Can-tate* rovatának vezetője vetített képes előadásában a liturgiának evangélikus egyházunk életében betöltött szerepéről szólt. A teljes istentisztelet: liturgia, amelyben Isten találkozik velünk. Az evangélikus istentisztelet kétfokúsú: az ige és a szentségek jelenléte jellemzi. Az egyházi évben az állandóság jellemző évről évre és a változások hétről hétre.

Esti áhitatában *Kézdy Péter* Ábrahám Sodomáért közbenjáró könyörgése (1Móz 18,16–33) alapján az imádság hatásáról szólt, amely megváltoztathat embereket, és változtathat ítéleteinken is. Vasárnap reggel pedig három lelkigondozói esetet ismertett a piliscsabai lelkész a *Négyszemközt – Példák a sikeres lelkigondozásra* című szakkönyvből.

Kézdy Péter végezte az oltári szolgálatot is vasárnap délelőtt az új liturgia szerint zajló úrvacsorás istentiszteleten, amelyen a munkatársak együtt vettek részt a helyi gyülekezettel. Igehirdetésében *D. Szabik Imre* Jer 23,1–4 alapján szólt az *igeszerű, a gyülekezetszerű és a korszerű* prédikáció jellemzőiről.

Záró előadásában a tanfolyamot vezető püspök a lelkigondozás mai kritériumait gyűjtötte össze, és ismertette az esti házi dolgozatok közös kulcsszavait. *Miért vagyok evangélikus?* Mert az egyházam Biblia-központú, Jézus-központú, igeszerű, hiteles, hangsúlyos benne az Isten kegyelme. Emellett befogadó, nyitott közösség, társadalmi, kulturális érzékenységű. Fontos benne *Bach* zenéje és az énekek szerepe.

Lehet örízniünk a reánk bízott örökséget! – zárta a tavaszi konzultációt a püspök, hívva mindenkit az őszi továbbképzésre is.

■ GARAI ANDRÁS
gyülekezeti munkatárs

Az előadások hanganyagai a tudósító honlapjának (http://garainyh.hu/) Hangzó örömhírtárból elérhetők az előadók előzetes engedélyei alapján.

Hálaadás Nagyalásonyban

A nagyalásonyi evangélikus templom részleges felújításáért – az építési munkák lezárultával – az ünnepi istentiszteleten adtak hálát a hívek. A Nagyalásony–Dabrony–Nemesszalóki Társult Evangélikus Egyházközség a Mezőgazdasá-

kívül-belül tégláig leverték a vakolatot, valamint körbeasták az épületet. Így jöhetett létre az a komplex rendszer, amely egyfelől úgy szigetel alulról, hogy közben a talaj oldalról tud szellőzni, másfelől a falak speciális vakolatot kaphattak, illetve úgynevezett drainsöves hálózat veszi körül az épületet gyűjtőaknákkal. Emellett a vizes falak miatt tönkrement bejáratú ajtók cseréjére is sor kerülhetett.

További munkák ugyan nagyon is szükségesek még a jövőben, azonban a fekete falaktól megszabadult az épület, nem pereg a salétromos vakolat, és ami a legfontosabb: nem káros már az egészségre a levegő. Hála ezért mindenkinek, aki hivatalból segített, és mindenkinek, aki felebarátilag segédkezett – pénzzel vagy idővel, odafigyeléssel, törődéssel, kétkezi munkával és még leírhatatlanul sok mindennel támogatta a templom megújulását!

Leginkább pedig hála érte Istennek. A gyülekezet itt is kezdte az egészet: mielőtt a megvalósításnak akár csak a papírmunkái is elkezdődtek volna, áldáskérő istentiszteletre gyűltek össze. Egyetlenegy lépést sem akartak tenni anélkül, hogy ne legyen rajta Isten áldása.

■ PETHŐ JUDIT,
az egyházközség lelkésze

A SZERZŐ FELVÉTELE

gi és Vidékfejlesztési Hivatal Új Magyarország vidékfejlesztési program keretében nyert 9 186 351 forintot a Somló–Marcalmente–Bakonyalja Leader akciócsoport közreműködésével.

A helyi evangélikus közösség valóban hálát adott, hiszen e segítség nélkül nem történhetett volna meg az épület teljes körű vízszigetelése. Ez azt jelenti, hogy teljes egészében kiszedték a padozatot, a falakról háromméteres magasságig

Nyilvános előadás az EHE-n

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) tisztelettel meghív minden érdeklődőt *Wolfgang Breul* mainzi egyháztörténész-professzor nyilvános, *August Hermann Francke und der König – Franckes Begegnung mit Kronprinz Friedrich Wilhelm I. 1713* című előadására. Időpont: április 25., 15.45. helyszín: EHE, 1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.

Istentiszteleti rend • 2013. április 21.

Húsvét ünnepe után harmadik vasárnap. Liturgikus szín: fehér.
Lekció: Jn 16,16–23; 1Pt 2,11–20. Textus: Ézs 38,16–20. Énekek: 364., 261.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) dr. Agod Anett; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Balicza Iván; **Fébé, II., Húvösvölgyi út 193.** de. 9. (úrv.); **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv., összegyülekezés napja) Iványi Gábor; du. 2.; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (konfirmáció) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstücker M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, Közösségi Ház, Lóverseny tér 6.** du. 4. (missziói alkalom) Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv., szuplikáció) Bedecs Réka; du. 6. (orgonazenés áhitat) Cselovszky Ferenc; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű, úrv.) Scott Ryll; de. 11. (úrv.) Pelikán András; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Románné Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Románné Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkőczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (úrv., zenés) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpádné; **Balatonzsárvó** de. 10. (úrv.) dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Rezessy Mikós; **XI., Egyetemi és főiskolai gyülekezet, Magyar tudósok krt. 3.** du. 5. (labirintusjárás); **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; de. negyed 12. (könnyűzenés) Keczkó Pál; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Halász Alexandra; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. Halász Alexandra; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Darvas Anikó; **Rákosliget, XVII., Gőzön Gy. u.** de. 11. Darvas Anikó; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Soroksár, XXIII., Otthon Közösségi Ház, Sztítás u. 112.** du. 4. Győri János Sámuelné; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) Keczkó Szilvia; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza. *Összeállította: BALLA MÁRIA*

Emlékezés Szakál Árpád lelkészre

(1926–2013)

Szakál Árpád 1926. július 17-én született Budapesten. Édesapja orvos, édesanyja zenetanár volt. A gyermek a szülői házban szeretetteljes, hívő légkörben nevelkedett. Kétéves korától Szombathelyen élték, húga ott született. (Később ő lett *Sikos Lajos* pápai esperes felesége.) Szakál Árpád ott végezte el az általános és a középiskolát. *Kutas Kálmán* lelkész tanította, készítette fel a konfirmációra. A gyülekezetben komoly ifjúsági élet folyt, ennek ő aktív résztvevője volt.

Az érettségi után a pécsi Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem jogi karán folytatta tanulmányait. Hamarosan rádöbent, hogy számára a jog „hideg téma”. Az egyetemen kapott elhívást a lelkészi szolgálatra, így került Sopronba, az egyetem evangélikus teológiai fakultására. Itt 1945–1949 között tanult.

1949 októberében szentelte lelkésszé *Túróczy Zoltán* püspök Szombathelyen. 1949–51 között Veszprémben volt segédlelkész. Principálisának, *Héring Jánosnak* intését mindvégig igyekezett megfogadni: „Mikor kell elkezdni a készülést a következő vasárnapi szolgálatra? Amikor lejössz a szószékről...”

1951–53 között Balatonzsárvó és szórványgyülekezeteiben szolgált segédlelkészként. A segédlelkészi időkből Fonyódtól Földvárig kerékpárral jutott el a szórványokba.

1951. november 24-én kérték Isten áldását házasságukra az újdíeki születésű *Stengel Mária*val. Szakál Árpád és felesége hatvankét éven át osztoztak egymás örömeiben, gondjaiban hűséges, szerető segítőtársaként. *Mária* néni mint kántor segítette férjét szolgálatában.

1953–66 között Szakál Árpád Takácsiban és a hozzá tartozó Nemesgörzsönyben mint beiktatott lelkész végezte szolgálatát.

1954-ben született *Ágnes*, 58-ban pedig *Klára* leányuk, akit azonban

kétesztendőskorában tragikus körülmények között elveszítettek. Gyászukat alázattal, Istentől kapott és kért vigasztalással, az örök élet reményében hordozták. Így lett a legkedvesebb énekük: „Te vagy reményem sziklaszála...”

1966–97 között Szakál Árpád Kemeneshőgyész–Magyargencsen szolgált. A harmincegy esztendő alatt kölcsönösen megszerette egymást lelképásztor és gyülekezet. Az igehirdetés, tanítás mellett a családlátogatás volt az a szolgálat, melyet a legnagyobb örömmel – feleségével együtt – végzett. Nemcsak a gyülekezetbe tartozók, hanem a községek vezetői, más felekezeti testvérek is megbecsülték a lelképásztor, Kemeneshőgyészen díszpolgárrá választották.

Szép és izgalmas kedvtelése volt a bélyeggyűjtés. Elsősorban művészeti bélyegeket gyűjtött a festészetre, szobrászatra koncentrálni. Ahogy mondta, így jutott el a világ híres múzeumaiba.

Nyugdíjba vonulása után feleségével Nagykanizsára költöztek. Szerény otthonra úgy tudtak szert tenni, hogy a szolgálati helyek parókiakertjeit, a háztájt nagy hozzáértéssel, szorgalommal gondozták. Ez Nagykanizsán is folytatódott. Így, beosztással élve gyűjtögettek évek során a saját földi hajlékukra. Gondoltak a városban letelepedett szeretteikre, így akartak a munkában állóknak segíteni abban, hogy ha eljön az idő, és támogatásra lesz szükségük, minél kevesebb gondot okozzanak.

A gyülekezet életébe aktívan bekapcsolódtak. Istentiszteletek, bibliaórák során rendszeresen találkoztunk. *Mária* néni a kántori szolgálatban, *Árpi* bácsi a helyettesítésben segített. Az egyházmegye gyülekezeteiben is mindig számíthatunk rá, ha szabadságra készültünk. A lelkészi munkaközösség életében is örömmel vett részt. Ökumenikus nyitottság jellemezte, így a testvéregyházakhoz tartozó szolgálatok is megszerették, becsülték.

2009-ben vehette át gyémántdiplomáját az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. Egykori évfolyamtársaival – összesen tizenketten voltak, mint az apostolok – rendszeres körlevelek, találkozások útján gyakorolták a megőrzött, imádságos közösséget. Ő járta legtovább a földi vándorút férfitársai közül, de szeretteikkel is megmaradt a hordozó közösség.

Ez év március 11-én pihent el csendesesen. A következő néhány versor az ő elmenetelére is igaz: „Isten ölébe hajtjuk le fejünket, / és megpihenünk a hosszú harc után. / Mert Isten gyűjtotta meg / éltünk gyertyalángját...” (*Reinhard Abeln, Anton Kner: A szép öregség titka, Bencés Lelkészi Füzetek, Pannonhalma, 1994.*)

A temetési istentiszteleten – Nagykanizsán március 20-án – részt vevők seregében többen ott voltak azokból a gyülekezetekből is, ahol Szakál Árpád szolgált. Ezáltal is bizonyosságot szerezhettek szerettei arról, hogy Urunk megáldotta hűség munkálkodását.

Isten igéjét e sorok írója hirdette Jn 3,34 alapján: „Mert akit az Isten küldött, az Isten beszédeit szólja, mert annak ő nem mértékkel mérve adja a Lelket!” A sírnál *Smidéliusz Zoltán* esperes végezte az elbocsátás, áldás szolgálatát.

Mária néni így foglalta össze a lezárult földi utat: „Mindennél érezte és átéltük, hogy Isten keze hordoz, ő adott erőt és bölcsességet mindahhoz, amire szükségünk volt.” „Új szövetség közbenjárója lett Krisztus, mert meghalt az első szövetség alatt elkövetett bűnök váltságáért, hogy az elhívottak elnyerjék az örökkévaló örökség ígértét.” (Zsid 9,15)

Szakál Árpádot Jézus elhívta követésére, ígéretet kapott, s hisszük, hogy örvendezve vállalhatja immár: „Te tartod kezeden sorsomat. Osztyályszem kies helyre esett, örökségem nagyon tetszik nekem.” (Zsolt 16,5b–6)

■ DEME DÁVID

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Olvassa
az Evangelikus Élet
digitális változatát!

Lakókat és gondozókat vár a Sarepta

A Sarepta Budai Evangélikus Szeretothon Idősek és Fogyatékos Sze-
mélyek Otthonának (1029 Budapest, Báthori u. 8.) idősrészeleibe idős
lakókat várunk. Számukra teljes körű, szeretetteljes gondoskodást biz-
tosítunk. Ezenkívül várjuk a leendő, szakképzett szociális gondozó, il-
letve ápoló munkatársakat, akik elkötelezettséget éreznek az idős- és fo-
gyatékosellátás iránt.

Érdeklődni *Sztojanovics András* igazgatónál (tel.: 1/391-8005, 20/824-9987)
vagy *Jeges Zoltánné* otthonvezetőnél (tel.: 1/391-8006, 20/770-3042) lehet.

Az összegyülekezés napja Békásmegyeren

A Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség szeretettel hívja híveit és ba-
rátaikat április 21-ére a békásmeyeri templomba (1038 Budapest, Mező
u. 12.), az összegyülekezés napjára.

Dél előtt 10 óraker az istentiszteleten *Iványi Gábor* prédikál. Délben
közös ebédre várjuk vendégeinket. 14 óraker találkozás *Szécsényi Ferenc-
cel*. A Kossuth-díjas operatőrrel, a Gaudiopolis Szeretetház lakójával *A
kamera két oldalán* címmel *B. Müller Magda* fotóművész beszélget. A
beszélgetés előtt és után filmvetítés: *Hogy szaladnak a fák...* (1966, ren-
dezte *Zolnay Pál*, 81 perc), *Hannibál tanár úr* (1956, rendezte *Fábri Zol-
tán*, 90 perc).

Az alkalomra a belépés ingyenes, adományokat azonban jó szívrrel fo-
gadunk.

HÍREK, HIRDETÉSEK

APRÓHIRDETÉS

Keresünk 91 éves, közepes demenci-
ával küzdő, önállóan mozgó, magát
részben ellátó hölgy mellé 24 órás
felügyeletet vállaló – lehetőség szerint
szakképzett – hölgyet otthallással.
Telefon 9–17 óra között: 30/932-5481,
e-mail: csnegulyasmarta@gmail.com.

EVANGÉLIKUS ÉLET. ÉLED. ÉLED?

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (április 21.)

*Ha pedig a mező fűvét, amely ma van, és holnap a kemencébe vetik, az Isten így
öltözteti, mennyivel inkább titeket, kicsinyhitűek!* Lk 12,28 (Zsolt 115,12a; Jn 15,1–
8; 1Jn 5,1–4; Zsolt 19) Az Úristen a világot úgy alkotta, hogy abban nekünk jó
helyünk legyen. Az ember hibájából persze sok minden már nem a régi, de az
Úr még mindig gondoskodó szeretettel áll mellettünk. Az övéi vagyunk. Biz-
hatunk abban, hogy megadja azt, amire valóban szükségünk van. Nem biztos,
hogy mindig azt, akkor és úgy, ahogyan mi gondoljuk, de biztosan mindig isteni
szeretettel. El kell ismernünk, az aggodalmaskodás és a félelem uralja a világot.
De az Úr még mindig nem fáradt bele a rólunk való gondoskodásba. Abba a
szeretethez, amellyel Jézus Krisztusban mennyországot ígért.

Hétfő (április 22.)

Köztetek járok, és Istenetek leszek, ti pedig az én népem lesztek. 3Móz 26,12 (Kol
1,19; Róm 1,18–25; Dán 3,1–30) A képlet nagyon egyszerű: Izrael népe e nél-
kül az ígélet nélkül az enyészett útján haladt volna. Ha az Isten önszántából,
csupán szeretetből, saját gondolata szerint nem kötött volna szövetséget az em-
berrel, akkor létezésünk összefoglalása ez lenne: meg fogunk halni. Nem túl
szép perspektíva, és mi ebbe mégis olyan könnyedén beletörődnénk. Ő azon-
ban nem! Nem azért teremtett, és nem azért adta értünk az Egyszülöttet, hogy
elvezítsen minket a végén. Azért élünk, és van élő reményünk, mert ő ra-
gaszkodik ígéreteihez. Mindenáron örök életre akar megmenteni.

Kedd (április 23.)

Ígéd kijelentése világosságot gyűjt, értelmessé teszi az együgyűeket. Zsolt 119,130
(Zsid 2,1; 2Kor 5,11–18; Dán 5,1–30) Isten népe nem a nagyokosok közössége, ha-
nem a megváltottaké. Azoké, akik megdöbbenve vehették észre, hogy Jézus Krisz-
tus miatt az ő mulandó életük mégiscsak célba érkezik. Gondoskodott róla a mi
Urunk, hogy mindig beleütközzünk a megváltás szükségességébe és Jézus Krisz-
tus győzelmes szeretetébe. Ostoba voltam, amíg nem kértem, nem kívántam, de
ő meggyőzött. Ma is és mindenkor abban bízhatom, hogy az ő beszéde minden-
ben eligazít majd. Az Úr Élő Igéje, Jézus Krisztus tette nyilvánvalóvá, hogy a leg-
bölcsőbb dolog, amit tehetek, hogy hallgatok rá, mert abban élet van!

Szerda (április 24.)

*Péter így szól: „Ha minket ma egy beteg emberen gyakorolt jótett felől vallattok,
hogy mitől gyógyult meg, vegyétek tudomásul valamennyien, Izrael egész népé-
vel együtt, hogy a názáreti Jézus Krisztus neve által.* ApCsel 4,9–10a (Zsolt 136,23;
Jn 8,31–36; Dán 6,1–29) A látélet és a recept annyira egyszerű. Látjuk magunk
körüli betegséget: magunkban, egymásban, családban, egyházban, társadalom-
ban. Küzdünk is, hogy valamiképp javuljanak dolgaink. De mindeközben csak
Jézus Krisztus gyógyít, ő elevenít meg. Minden egyéb megreked e világ kere-
tei között. Egyszerűen tehát csak félre kell tenni minden más ötletet, és órá hall-
gatni, tőle elkérni! Jézus Krisztusnak ma is hatalma van rendet tenni életünk-
ben. Ma is megcselekszi, hogy üdvösségre találjanak azok, akikről azt gondol-
tuk volna, hogy már késő. Az ő neve nagyobb hatalom, mint veljünk.

Csütörtök (április 25.)

Jézus így szól hozzájuk: „Mit féltetek, ti kicsinyhitűek?” Mt 8,26a (Zsolt 27,1b;
Róm 8,7–11; Dán 7,1–15) Jézus nem elbagatellizálja vagy lenézi a tanítványok
féltelmét, nem vonja kétségbe, hogy féltelmes helyzetbe kerültek, csupán fel-
hívja a figyelmüket: én is itt vagyok! Engem el ne felejtsetek! A halál meg-
környékez számtalanszor, megriaszt a lehetőség, hogy „vége”. De Jézus ve-
lünk van, hogy ne a félelem uralkodjon rajtunk. Azért jelent meg közöttünk,
hogy ő határozza meg az életünket, és ne az, amivel a világ ránk támad. Hin-
nünk szabad és kell, hogy a Krisztus ura mindannak, amitől félhetünk. Krisz-
tus közelében vagyunk: ott pedig élet van, és nem halál!

Péntek (április 26.)

*Pál írja: Éppen ezért meg vagyok győződve arról, hogy aki elkezdte bennetek a jó
munkát, elvégzi a Krisztus Jézus napjára.* Fil 1,6 (Zsolt 145,17; Jn 19,1–7; Dán 7,16–
28) Sokszor lehetek bizonytalan önmagamban, még a jó szándékom kimene-
telében is, sőt a hitemben is. De abban mindig biztos lehetek, hogy Jézus Krisz-
tus meghalt értem, szeretetébe fogadott, és tudta, mit csinál, amikor ígéretet tett
nekem. Nem az én tehetségem és rátermettségem számít, hanem az, hogy ő a
kezébe vett engem. Pál apostol sem magabiztos, hanem abban biztos, amit Krisz-
tus cselekszik. Krisztus pedig azt cselekszi, hogy el ne vesszek; hogy boldog öröm-
mel élő tanítványa legyek, aki gyönyörködik az ő kegyelmében: ő megígérte, hogy
teljessé teszi az életemet, s tudom, hogy nem fogok csalódní benne.

Szombat (április 27.)

*Ne legyetek restek, hanem kövessétek azokat, akik hit és türelem által örök-
lik az ígéreteket.* Zsid 6,12 (Ézs 55,3c; Jel 22,1–5; Dán 9,1–19) Az Úr szólít, en-
gem szólít, nálam zörget. Nem mi futunk utána, és várjuk, hogy végre meg-
álljon, felvegyen, hanem ő van a mi nyomunkban, és reméli, hogy hallgatunk
rá, megnyitjuk előtte az ajtót. Pál nem kertel, egyenesen beszél: szükségé-
tek van arra, hogy rábízátok magatokat. Higgyétek el, hogy szeret benne-
teket, és üdvösségeteket munkálja. Hozzá igazíthatjátok magatokat bátran.
Jézus Krisztus ott megy előttem, testvéreinek nevez benneteket, és sokakat
hív magához. Akik hallgatnak szavára, azok élete értelmes élet: célja van, meg-
érkezése, üdvössége, e világban pedig ebben való békesség és öröm.

■ BLATNICZKY JÁNOS DÁNIEL

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból április 21-étől április 28-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
8.00 / Civil Rádió (Budapest) Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (civilradio.hu, ismétlés: 22.00) 8.10 / Duna Tv Világ-Nézet Püspöknyér 9.30 / Bartók rádió Musica Sacra (egyházzenei magazin) 10.30 / M1 Baptista magazinműsor 14.06 / Kossuth rádió Szonda (tudományos magazin) 21.00 / Duna Tv Jutalomutazás (magyar játékfilm, 1974) (81') 0.50 / M1 MűpArt-koncertek Palya Bea koncertje a Művészetek Palotájában	9.50 / Duna Tv Isten kezében 13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház féléórása 13.35 / Bartók rádió A Magyar Állami Énekkar hangversenye Britten: Festival Te Deum 14.05 / Kossuth rádió Arcvonások Somogyi Zoltán erdész kutató 19.55 / Duna Tv Széchenyi napjai (magyar tévéfilmsorozat) 21.00 / Duna Tv Tartótiszt (magyar dokumentumfilm) (90') 23.00 / Rádió 17 (Budapest) Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (radio17.hu)	10.00 / Bartók rádió Hang-fogó Roger Fisher a wiesbadeni nagytemplom orgonájánál 14.05 / Kossuth rádió Arcvonások Popvics Béla munkácsi helytörténész 14.20 / M1 Forrásbefoglalás (magyar dokumentumfilm- sorozat) Pilis 16.00 / Duna Tv Mesélő cégtáblák (magyar ismeretterjesztő sorozat) 20.00 / Corvinus Rádió (Sopron) Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (corvinusradio.hu)	5.20 / M1 Hajnali gondolatok 13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bízunk eleitől fogva...” A református egyház féléórása 15.40 / Duna Tv Magyar történelmi arképcsarnok (magyar ismeretterjesztő sorozat) Déryné Széppataki Róza 20.00 / Duna World Talentum Sebestyén Márta 21.04 / Kossuth rádió Belépő (kulturális magazin) 21.15 / Duna Tv Gyöngyök a mélyben (csehszlovák játékfilm, 1965) (105') 23.00 / M1 Múlt-kor (történelmi magazin)
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
9.25 / Duna Tv Elfeledett magyar irodalom Takaró Mihály műsora 12.58 / Bartók rádió Hangverseny-különlegességek Oravecz György 50 – A Nemzeti Filharmonikus Zenekar hangversenye 15.00 / Duna Tv Ablak a természetre (magyar ismeretterjesztő sorozat) Cincérek 19.30 / Kossuth rádió A Nagy Mese A Festő utca meséje 21.15 / Duna Tv Csinszka (magyar tévéfilm, 1987) (95') 23.10 / M1 Barangolások öt kontinensen (nemzetközi magazin)	10.15 / Duna Tv Szerelmes földrajz Abaúj: A reményteljes múlt 11.25 / Agnus Rádió Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (agnusradio.ro) 19.45 / Duna Tv Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa (magyar tévéfilm) (79') 20.15 / Kossuth rádió Levelek Júliának (amerikai romantikus film, 2010) (101') 22.00 / Bartók rádió Celluloidák – a legjobb filmzenék 23.05 / M1 MR2 Akusztik+ a MüPából Mókus és a Fabula Rasa 23.15 / Duna Tv Koncertek az A38 hajón Harcza Veronika Quartet	7.30 / Duna Tv Kerekek és lépések (magyar ismeretterjesztő sorozat) A Bodrogközben 8.15 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó) 8.40 / Duna Tv Isten kezében 9.30 / Rádió 17 (Budapest) Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (radio17.hu, ismétlés: 23.00) 10.00 / Bartók rádió Súgólyuk (kulturális magazin) 13.03 / Petőfi rádió Harmincak társasága – Petőfi top 30 20.15 / M1 Armageddon (amerikai film, 1998) (150') 21.04 / Kossuth rádió Rádiószínház Franz Kafka: Levél apámhoz	8.30 / Régió Rádió 1485 Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió műsora 9.30 / Mezzo Tv Bach: Máté-passió 10.04 / Kossuth rádió Református istentisztelet közvetítése a debreceni Nagytemplomból Ígét hirdet: Bölcskei Gusztáv püspök 21.05 / Duna Tv Filmregény (fekete-fehér magyar filmdráma, 1977) (270') 23.00 / Bartók rádió Ars nova Arthur Honegger: III. (Liturgikus) szimfónia 23.15 / M1 MűpArt-koncertek Gálaest a tánc világnapja tiszteletére

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
Előfizetés: előfizetes@evelet.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). Tördelőszerkesztő: Károly György Tamás
(evelet@kgyt.hu). Munkatárs: Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu). Rovatvezetők: dr. Ecsedi Zsuzsa – Cantate
(ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap ígéje
(antal.véghegyi@lutheran.hu). Szerkesztőbizottság: Adami Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi
Aron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518;
fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Kossuth Kft. (1022 Budapest,
Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. Árúsítja a kiadó. Terjeszti a MediaLOG Zrt. Terjesztési ügyekben
reklamáció a MédiaLOG ingyenes telefonszámán: +36-80/106-000 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 1033-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia
területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb
külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő
hónap elsőjéig regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrizzük meg és nem
küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzártakor
kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni.
Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

